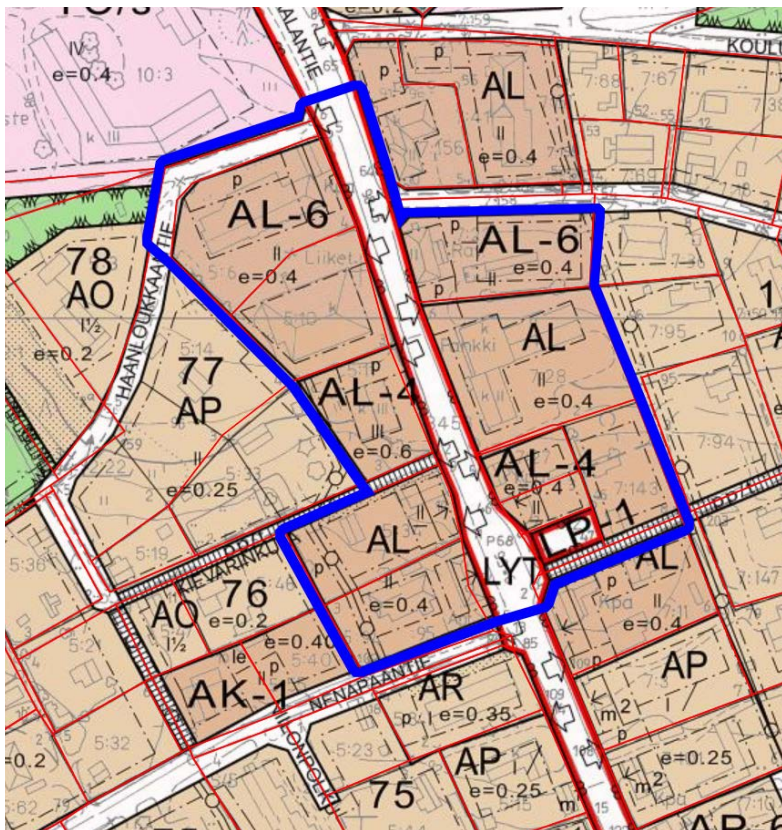

PÄLKÄNEEN KUNTA

ASEMAKAAVAN MUUTOS ONKKAALANTIELLÄ SEKÄ OSASSA KORTTELEITA 76, 77 JA 117

OSALLISTUMIS- JA ARVIINTISUUNNITELMA 21.12.2021 26.4.2022

Suunnittelualueen sijainti ja rajaus. Rajausta voidaan tarkistaa hankkeen aikana.

OSALLISTUMIS- JA ARVIINTISUUNNITELMA JA SEN TARKOITUS

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on kaavahankkeen yleisesite, jossa kerrotaan, miksi kaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan täydentää hankkeen aikana.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) tarkoitus on määritelty maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:ssä mm. seuraavasti:

”Kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Kaavoituksen vireilletulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointimenettelystä.”

YHTEYSTIEDOT

Pälkäneen kunta, Osoite: Keskustie 1, 36600 Pälkäne

Hankkeen nettisivut:

www.palkane.fi

→ ASUMINEN JA YMPÄRISTÖ

→ Kaavoitus

→ Vireillä olevat kaavat

Kaavan laatija:

Arkkitehtitoimisto
Helena Väisänen

Puh. 040 5576 086

helena.vaisanen@arkkitehtihv.fi

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI JA MAANOMISTUS

Kaava-alueen pinta-ala on noin 2,1 ha ja se käsittää Onkkaalantien noin 200 m matkalta Haanloukkaantien ja Nenäpääntien välisellä alueella.

Asemakaavan muutoksessa ovat mukana myös Onkkaalantiehen rajautuvat rakennuspaikat kortteleissa 76, 77 ja 117.

Asemakaavan yleisen tien tiealueesta suurimman osan omistaa Suomen valtio. Korttelialueet ovat yksityisessä omistuksessa ja katualueet Pälkäneen kunnan ja yksityisten maanomistajien omistuksessa.

Kaavamuutoksessa ovat mukana seuraavat kiinteistöt korttelialueilla: 635-424-5-34, 635-424-5-94, 635-424-5-6, 635-424-5-10, 635-424-5-11, 635-424-7-23, 635-424-7-28, 635-424-7-27, 635-424-7-142, 635-424-7-178, 635-424-7-164 sekä seuraavat kiinteistöt katualueilla ja jalankululle ja pyöräilylle varatuilla teillä: 635-424-5-95, 635-424-5-55, 635-424-5-85, 635-424-5-14 ja 635-424-7-11.

Onkkaalantien Haanloukkaantien pohjoispuoleinen ja Nenäpääntien eteläpuoleinen alue sisältyvät toiseen kaavamuutosalueeseen, joka käsittää vain Onkkaalantien yleisen tien aluetta.

SUUNNITTELUN TAVOITE

Tavoitteena on, että asemakaava mahdollistaa tiealueen omistuksen siirtymisen valtiolta Pälkäneen kunnalle.

Tavoitteena on osoittaa voimassa olevassa asemakaavassa yleisen tien alueeksi (LYT) osoitettu alue katualueeksi. Tavoitteena on, että asemakaavassa huomioidaan alueelle laadittava katusuunnitelma ja sen tarpeet katualueeseen rajautuviin korttelinalueisiin. Tavoitteena on, että kaavamuutoksen yhteydessä selvitetään korttelialueiden asemakaavan ajanmukaisuus sekä tarpeet asemakaavan muuttamiselle ja alueen kehittämiselle.

Samanaikaisesti asemakaavahankkeen aikana Onkkaalantielle laaditaan katusuunnitelma, jossa esitetään muun muassa liikenneturvallisuutta ja viihtyisyyttä parantavia toimenpiteitä.

SUUNNITTELUN ALOITE

Aloitteen asemakaavan laatimisesta on tehnyt Pälkäneen kunta.

SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Onkkaalantien keskimääräinen vuorokausiliikenne keskustan alueella on noin 2900 ajoneuvoa/vrk. Nopeusrajoituksena on 40 km/h. Ajouradan leveys on noin 7 metriä. Tien molemmin puolin kulkee jalkakäytävä.

Suunnittelualueella on liike- ja asuinrakentamista. Rakennuskanta on vaihtelevaa rakennusten iän, materiaalien, kerroskorkeuden ja värityksen suhteen.

Suunnittelualueen keskiosa kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön, Pälkäneen pitäjänkeskus. RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden päätöksellä otetaan huomioon suunnittelun lähtökohtana. Lisätietoa: www.rky.fi.

Suunnittelualue on osa vedenhankinnan kannalta tärkeää pohjavesialuetta.

Näkymä Onkkaalantieltä.

SUUNNITTELUTILANNE

Maakuntakaava

Suunnittelualueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040.

Maakuntakaavassa Onkkaalan keskusta on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi Onkkaalantien ja Lahdentien välisellä alueella. Muu osa suunnittelualueesta on maakuntakaavassa osoitettu taajamatoimintojen alueeksi. Onkkaalantien itäpuolelle on osoitettu ulkoilureitti.

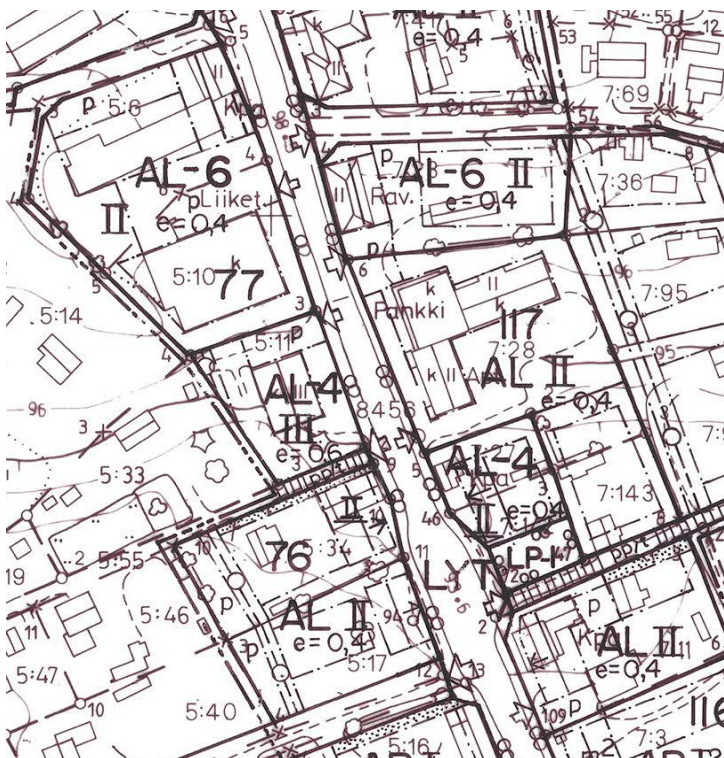
Maakuntakaavassa suunnittelualueita koskevat seuraavat kehittämissuunnitelmat ja aluerajaukset:

- Arkeologisen perinnön ydinalue.
- Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue.

Yleiskaava

Alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa.

Asemakaava

Katusuunnitelma

Onkkaalantielle on laadittu vuonna 2021 Pirkanmaan ELY-keskuksen ja Pälkäneen kunnan toimeksiannosta esiselvitys katusuunnittelun lähtökohdaksi.

Katusuunnitelma laaditaan samaan aikaan asemakaavahankkeen kanssa siten, että tarvittaessa suunnittelun aikana esiin tulevat tarpeet voidaan huomioida asemakaavaa laadittaessa. Katusuunnitelma voidaan hyväksyä sen jälkeen, kun asemakaava on lainvoimainen.

Ote Pirkanmaan maakuntakaava 2040:sta.

Kaava-alueella on voimassa Onkkaalantien rakennuskaavan muutos vuodelta 1994. Tiealue on osoitettu kaavamääräyksellä LYT: Yleinen tie vierialueineen. Kaikki korttelialueet on osoitettu asuinliike- ja toimistorakennusten korttelialueiksi (AL, AL-4 ja AL-6). AL-4 -korttelialueilla määrätään, että alueelle tulee rakentaa yhdistettyä asuin-, liike- ja toimistorakennuksia. AL-6 -korttelialueilla määrätään, että uudisrakennus tulee sijoittaa 3 m etäisyydelle yleisen tien alueen reunasta.

Suurimmaksi sallituksi kerroskorkeudeksi on määrätty kaksi - kolme kerrosta. Korttelissa 117 on osoitettu yleinen pysäköintialue (LP-1), jonka kautta sallitaan ajoliikenne siihen rajoittuville rakennuspaikoille.

Ote alkuperäisestä asemakaavakartasta.

Rakennusjärjestys

Pälkäneen kunnan rakennusjärjestyksen on hyväksynyt kunnanvaltuusto 14.12.2016 §73.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI JA SELVITYKSET

Asemakaavalla tiealue muuttuu katualueeksi, mikä mahdollistaa tiealueen hallinnoinnin ja omistuksen siirtymisen valtiolta Pälkäneen kunnalle.

Asemakaavan muutoksella on vaikutusta siihen rajoittuviin kortteleihin.

Onkkaalantien ja kortteleiden 76, 77 ja 117 asemakaavan muutosta laadittaessa keskeisiä asioita vaikutuksia arvioitaessa ovat:

- Vaikutukset elinkeinon harjoittamiseen.
- Vaikutukset ympäristön viihtyisyyteen ja toimintojen selkeyteen.
- Vaikutukset liikenteeseen, liikenneturvallisuuteen ja pysäköintiin.
- Vaikutukset kulttuuriympäristöön.

OSALLISET

Onkkaalantien ja kortteleiden 76, 77 ja 117 asemakaavan muutoksen yhteydessä osallisia ovat:

- Suunnittelualan maanomistajat
- Suunnittelualan asukkaat ja elinkeinonharjoittajat
- Suunnittelualueeseen rajautuvien kiinteistöjen maanomistajat
- Pirkanmaan ELY-keskus
- Pirkanmaan liitto
- Pirkanmaan maakuntamuseo
- Pälkäneen kunnan tekninen lautakunta sekä rakennus- ja ympäristöjaosto

Lisäksi edellä olevan määrittelyn mukaan osallisiksi voivat itsensä katsoa kaikki, jotka katsovat hankkeella olevan vaikutusta oloihinsa.

Kaavoituksessa osallisia ovat suunnittelualan maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Onkkaalantie nähtynä Haanloukkaantien risteyksestä etelään päin.

OSALLISTUMINEN

Kaavaprosessin vaiheissa osallistuminen on mahdollista esittämällä mielipiteitä nähtävänä olevista aineistoista.

Palautetta on mahdollista antaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavan valmisteluaineistosta ja asemakaavaehdotuksesta.

TIEDOTTAMINEN

Kaavaprosessin vaiheista ja nähtävillä olosta tiedotetaan ilmoittamalla Sydän-Hämeen lehdessä ja kunnan internetsivuilla.

VIRANOMAISYHTEISTYÖ

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetetään viranomaisille. Kaavaluonnoksesta ja -ehdotuksesta pyydetään lausuntoja asian kannalta oleellisilta viranomaisilta. Tarvittaessa järjestetään viranomaisneuvottelu. Tarvittaessa viranomaisten kanssa järjestetään hankkeen edetessä työneuvotteluja ja tehdään muuta yhteistyötä.

Kaavamuutosalueella korttelissa 117 sijaitseva asuin- ja liikerakennus..

Hankkeen nettisivut:

www.palkane.fi

→ ASUMINEN JA YMPÄRISTÖ

→ Kaavoitus

→ Vireillä olevat kaavat

KAVAHANKKEEN KULKU

Vaihe 1: Lähtötiedot ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Tehtävät	Tavoitteellinen aikataulu Osallistuminen ja vuorovaikutus
Osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatiminen.	Joulukuu 2021 - tammikuu 2022 Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan voi tutustua kunnan nettisivuilla ja siitä voi antaa palautetta vapaamuotoisesti.
Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettaminen.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydetään kommentteja asian kannalta oleellisilta viranomaisilta ja lautakunnilta.
Viranomaisneuvottelu (tarvittaessa)	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan täydentää hankkeen aikana.

Vaihe 2: Valmisteluvaihe, kaavaluonnos

Tehtävät	Tavoitteellinen aikataulu Osallistuminen ja vuorovaikutus
Kaavaluonnoksen laatiminen. Tarvittavien selvitysten hankkiminen/ laatiminen. Kaavaselostus liitteineen.	Kevät 2022 Aineistoihin voi tutustua kunnan nettisivuilla.
Kaavaluonnoksen nähtäville asettaminen.	Aineistosta pyydetään lausunnot asian kannalta oleellisilta viranomaisilta ja lautakunnilta. Osalliset ja kunnan jäsenet voivat esittää aineistosta mielipiteensä.
(Kaavaluonnoksen tarkistaminen uudelleen nähtäville asetettavaksi)	

Vaihe 3: Ehdotusvaihe, kaavaehdotus

Tehtävät	Tavoitteellinen aikataulu Osallistuminen ja vuorovaikutus
Kaavaehdotuksen laatiminen luonnoksen ja siitä saadun palautteen pohjalta.	Kesä - syksy 2022
Kaavaselostuksen täydentäminen	Ehdotuksesta pyydetään lausunnot asian kannalta oleellisilta viranomaisilta ja lautakunnilta.
Kaavaehdotuksen nähtäville asettaminen 30 pv.	Aineistoihin voi tutustua kunnan nettisivuilla.
Yhteenveto saaduista mielipiteistä ja lausunnoista sekä vastineet niihin.	Osalliset ja kunnan jäsenet voivat tehdä kaavaehdotuksesta muistutuksia, jotka tulee toimittaa kunnalle ennen nähtävänä olon päättymistä.
Kaavaehdotuksen tarkistaminen uudelleen nähtäville asetettavaksi.	
Kaavaehdotuksen mahdollinen tarkistaminen ja lopullisten hyväksyttävien asiakirjojen laatiminen.	
Kaavan hyväksyminen. Kunnanvaltuusto hyväksyy kaavan.	2022 Kaavasta on mahdollista valittaa 30 pv:n sisällä päätöksestä.

Pälkäneen kunta

Onkkaalantien keskusta-alueen rakennetun ympäristön selvitys

Kortteleiden 76, 77 ja 117 rajaamalla osuudella välillä
Haanloukkaantie – Nenäpäätie ja Säästäjäntie – Peltisepänkuja

14.4.2022

Näkymä Onkkaalantieltä etelään päin nähtynä.

Liitteet:

Rakennusinventointilomake, entinen Osuusliike Tuotannon rakennus, Onkkaalantie 71

Rakennusinventointilomake, entinen Matkustajakoti, Onkkaalantie 74

Rakennusinventointilomake, Osuuspankki, Onkkaalantie 70

Tämä selvitys liittyy alueelle laadittavaan asemakaavan muutoksen. Selvityksen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot asemakaavan laatimista varten ja asemakaavan muutoksen aiheuttamien vaikutusten arviointia varten.

Selvityksen on laatinut arkkitehti Helena Väisänen, Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen.

1 Onkkaalan historiaa

1.1 Onkkaalan keskustan vaiheet

Pälkäneen historiallinen keskuskylä, Onkkaala, sijaitsi nykyisen Lahdentien itäpuolella. Kylä oli tiivis ryhmäkylä, jossa vuoden 1540 maakirjassa luetellaan olleen 12 taloa. Talot oli rakennettu tiiviille kylätontin alueelle, jota ympäröivät kylän pellot. Onkkaalan kylä säilyi tiiviinä aina vuoteen 1831, jolloin kylän tuhoisan palon jälkeen uusi kyläkeskus rakennettiin entisen kyläkeskuksen länsipuolelle, Syrjänharjun ja Kostianvirran väliselle selänteelle.

Vanhan kyläkeskuksen palosta käynnityi Pälkäneen kirkonkylän kehittymisen **toinen vaihe**. Uuden kirkon valmistuttua vuonna 1839 vanhan Onkkaalan kylän paikan merkitys pitäjän keskuksena edelleen heikkeni. Kirkon läheisyyteen alettiin rakentamaan paljon mutta "ilman vähäisintäkään järjestystä, hiuskin haiskin, sikin sokin". Etenkin Kostialaan, kylän eteläiseen osaan rakennettiin nopeasti kymmeniä pieniä asumuksia. V.1887 sanottiin kirkon ympärillä olevan paljon pieniä mökkejä, jotka olivat "kaikkea muuta, mutt´ ei silmää viehättäviä".

Pälkäneen asutus kasvoi merkittävästi vuodesta 1865 lähtien. Onkkaalassa asukkaiden määrä kasvoi yli kaksinkertaiseksi vuoteen 1917 mennessä.

Kaupankäynnin vapauduttua 1860-luvulla alettiin liikkeitä perustaa myös maaseudulle. Pälkäneen ensimmäinen kauppias oli Johan (Juho) Syrjänen, joka perusti liikkeensä Onkkalaan vuonna 1865 nykyisen Kankilantien varrelle. Vuonna 1885 Onkkaalassa oli jo yhdeksän kauppa. Liike-elämä keskittyi Kankilantien, Nuijankujan ja Onkkaalantien rajaaman alueen ympäristöön.

Näkymä Onkkaalantielle Kostianvirran suunnalta 1800- ja 1900-luvun vaihteessa. Lähde: Pälkäneen historia.

Kolmas vaihe Onkkaalan keskustan kehittymisessä alkoi, kun Kirkon ja Kostianvirran välinen alue Onkkaalantien ympäristöstä rakentui 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Alueen rakennuskanta muodostui pienistä rakennuksista, käsityöläisten pajoista ja kauppapuodeista. Rakennuspaikat

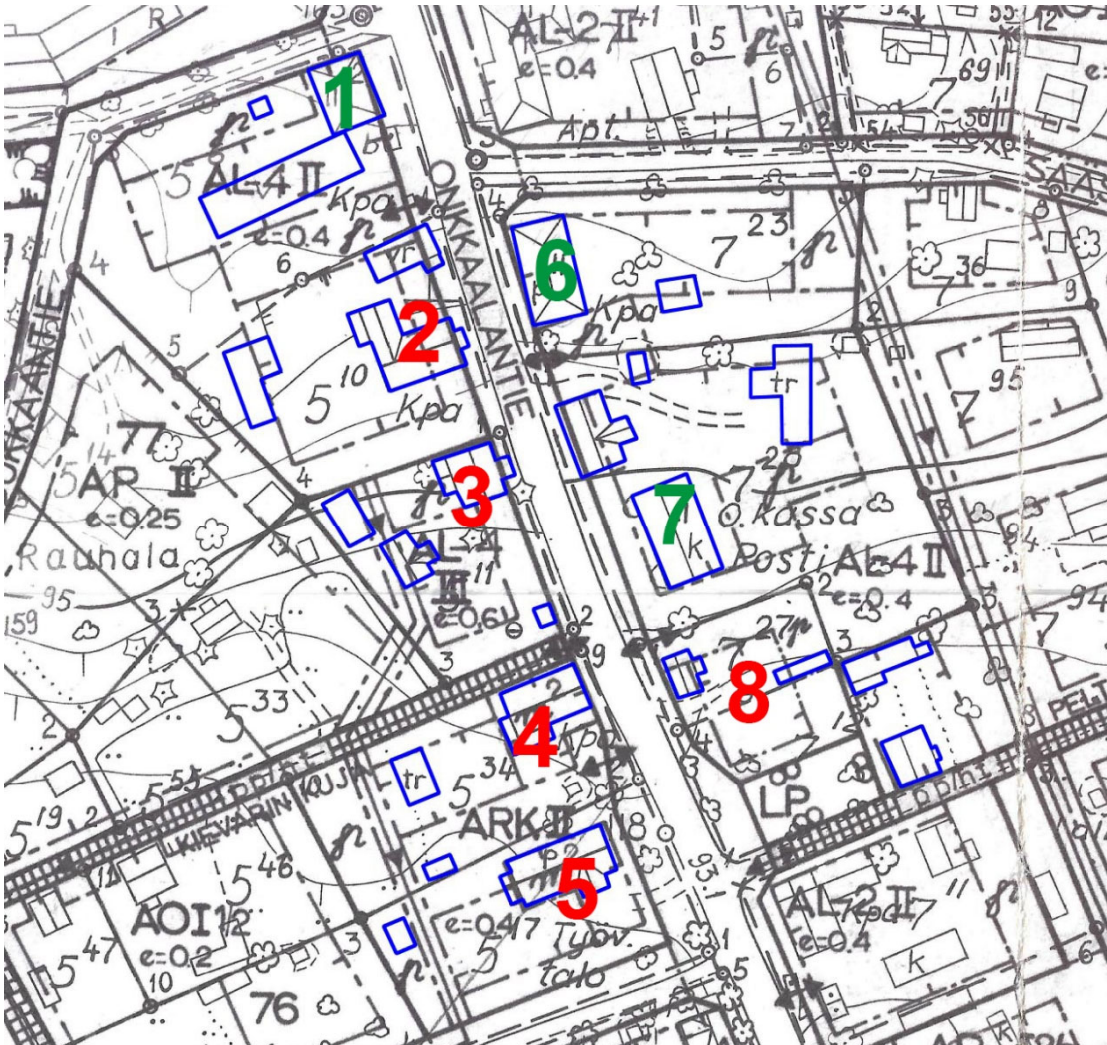
olivat tiiviisti rakennettuja. Tiehen rajautuvien rakennusten takana rakennuskanta oli harvempaa asuinrakentamista.

1900-luvun puolivälin aikaan pääosa kaupallisista palveluista sijaitsi Kirkon ja Kostianvirran välisellä alueella. Alueella sijaitsi useita elintarvikeliikkeitä, yleis- ja erikoismyymälöitä, pankkien konttoreita, partureita, kampaamoja ja pieniä kahviloita. Tyypillistä oli, että rakennuksissa oli liiketilojen lisäksi vähintään yksi asunto, jossa liikkeen omistaja tai liikkeenhoitaja asui.

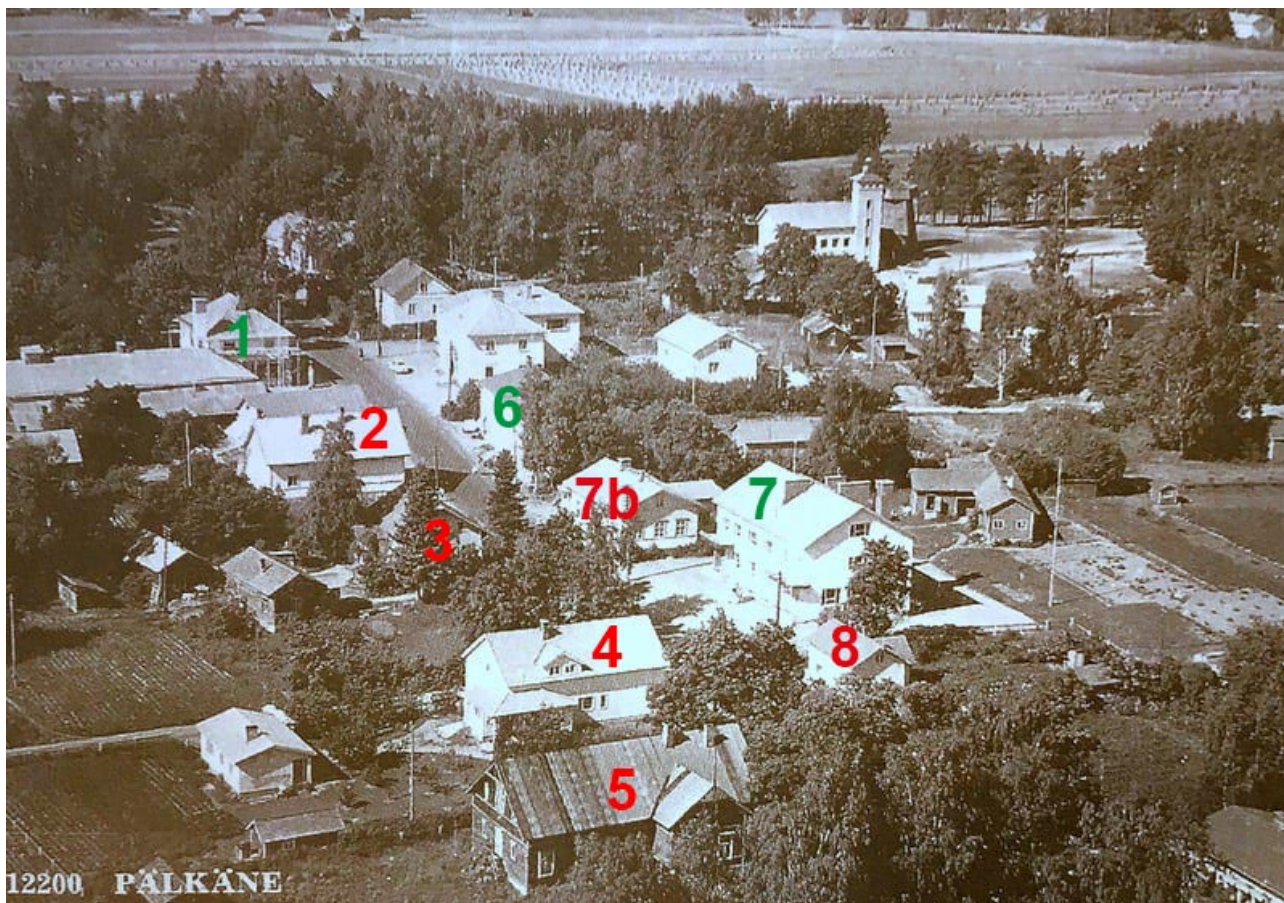
1960-luvulta lähtien Onkkaalantien varren puiset asuin- ja liikerakennukset alkoivat korvautua uudemmalla liikerakentamisella ja asuin kerrostaloilla. Vuonna 1977 laaditussa Kirkonmäen rakennuskaavassa Onkkaalantien varren korttelialueet osoitettiin kaksi- ja kolmekerroksia asuin- ja liikerakennuksia varten.

Neljäs vaihe Onkkaalan keskustan kehittämisessä oli painopisteen siirtyminen Onkkaalantien itäpuolelle ja Keskustien varteen. 1950-luvun lopulla rakennetut Lahdentie ja Keskustie muuttivat keskusta-alueen rakentamisen painopistettä lähemmäksi Lahdentietä. Vuoden 1977 rakennuskaavassa Keskustien varteen osoitettiin korttelialueet paljon yhtenäistä kerrosalaa tarvitseville kaupallisille palveluille. Myös kunnantalo, terveystalot, yhtenäiskoulu, urheilukenttä, kirjasto ja liikuntakeskus sijaitsivat Onkkaalantien ja Lahdentien välisellä alueella.

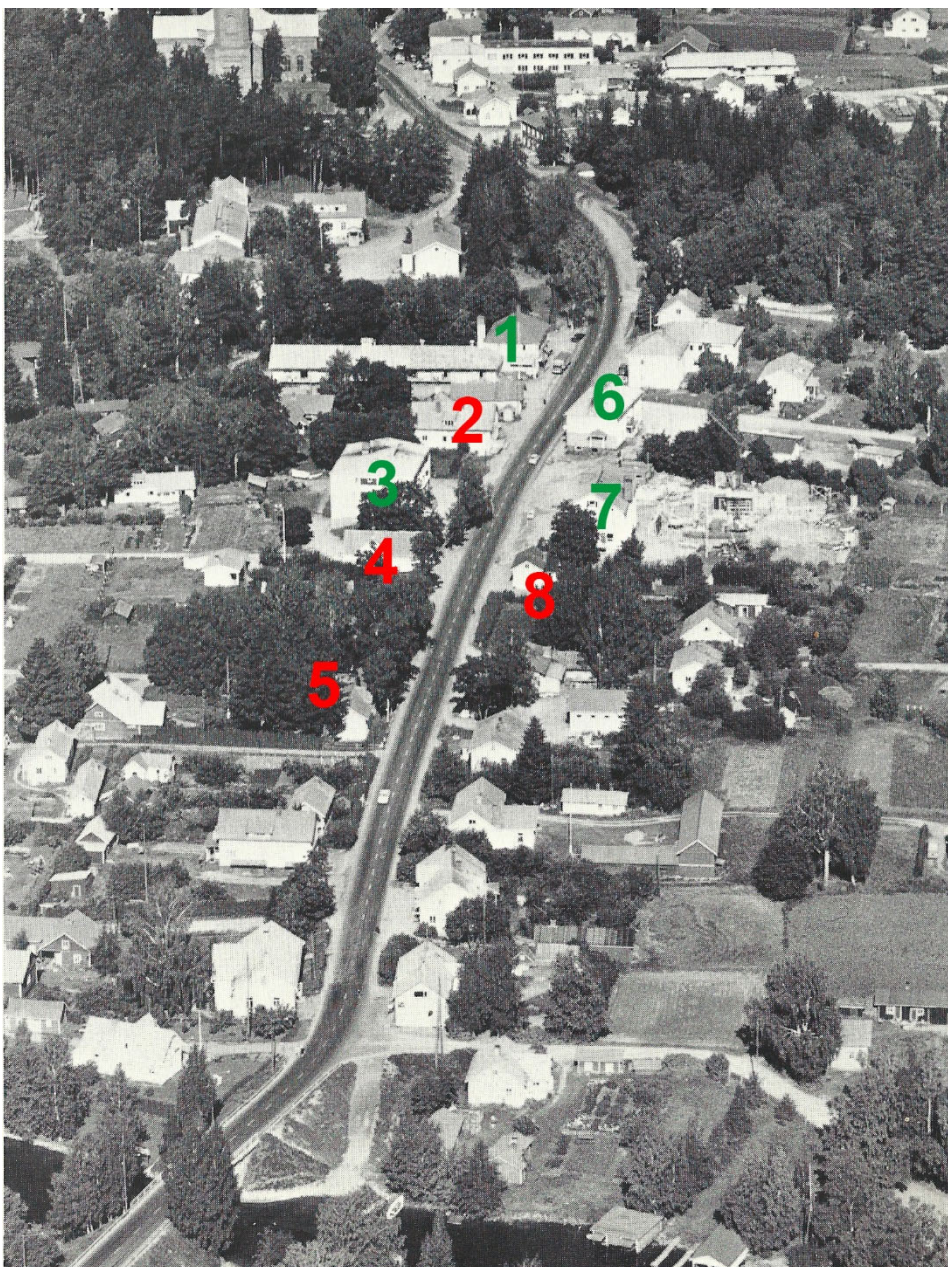
1.2 Rakennuskannan historiaa

Ote vuonna 1977 laaditusta Kirkonmäen rakennuskaavasta. Kaavan pohjakartta on laadittu vuonna 1961-62 ja se on perustunut vuonna 1961 tehtyyn ilmakuvaukseen. Pohjakartta havainnollistaa hyvin alueen rakennetun ympäristön historiaa. Karttaan on korostettu havainnollisuuden parantamiseksi sinisellä rajauksella rakennuskanta.

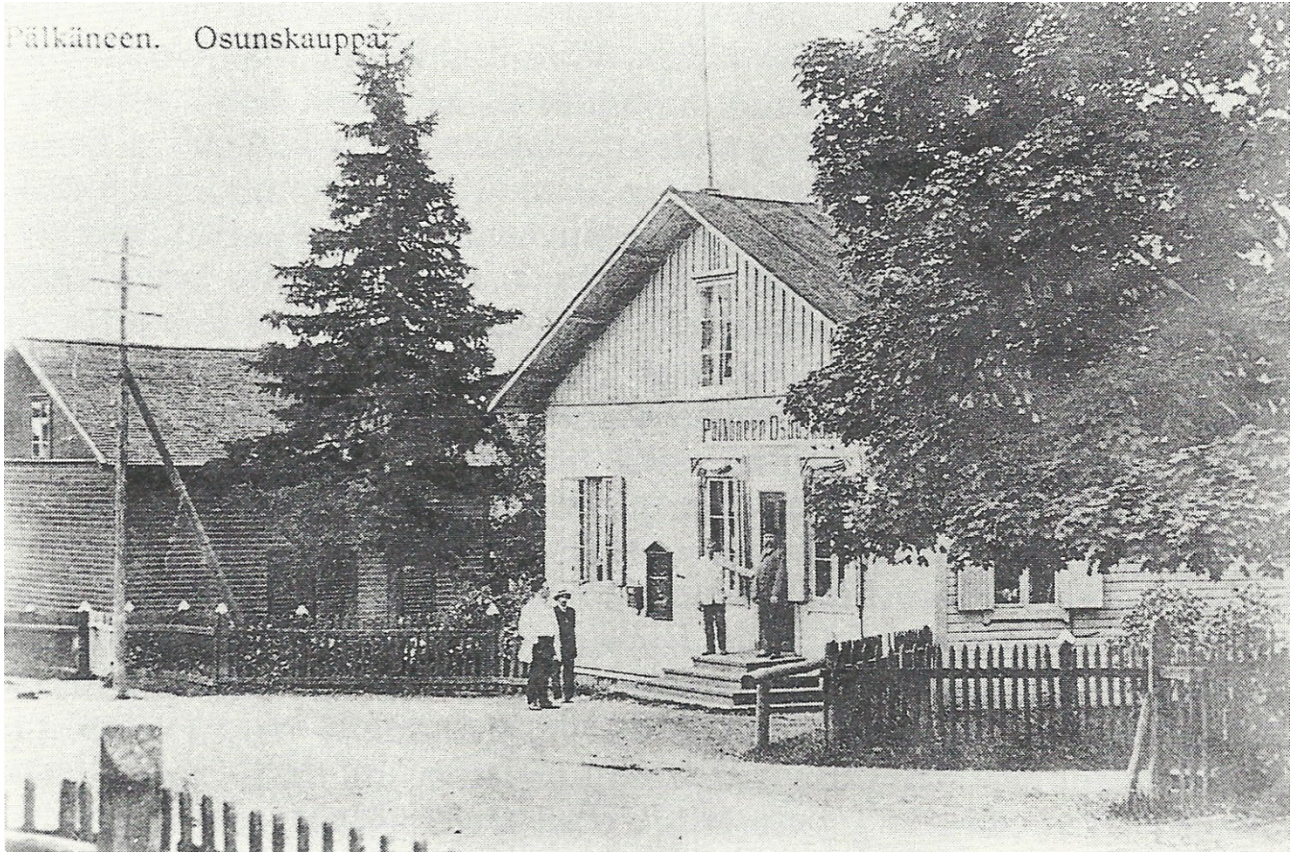

Ilmakuva Onkkaalan keskustasta vuosien 1954 ja 1962 välillä. Ilmakuvaan on numeroitu vihreällä säilyneet kohteet ja punaisella puretut rakennukset. Lähde: Kuvan alkuperäinen lähde ei ole tiedossa. Kuva on julkaistu "Muistojen Pälkäne"-Facebook-ryhmässä.

Ilmakuva Onkkaalan keskustasta vuonna 1970. Osuupankin tontin takaosaan on rakenteilla asuinkerrostalo, joka valmistui vuonna 1970. . Ilmakuvaan on numeroitu vihreällä säilyneet kohteet ja punaisella puretut rakennukset.
Lähde: Pälkäne. Pälkäneen kunta. Pälkäne-seura. Valkeakoski 1978.

1. Entinen Osuusliike Tuotannon rakennus ja sen varasto

Pälkäneen Osuuskaupan rakennus, joka sijaitsi samalla paikalla kuin Osuusliike Tuotannon rakennus. Lähde: Pälkäneen historia II.

Oikealla Osuusliike Tuotannon rakennus Pälkäneellä. Vasemmalla näkyvä rakennuksen osa kuuluu Lehmusvirran kauppaan. Lähde: Aatteesta kaupaksi 1901-1983.

Pälkäneen osuuskauppa perustettiin vuonna 1907 ja kauppa aloitti toimintansa vuonna 1908. Kauppa toimi vuoteen 1913 saakka apteekkari Edvard Gustafssonin omistamassa talossa nykyisen liikerakennus "Urheilu-kalastus" paikalla Onkkaalantien ja Haanloukkaantien risteyksessä. Kauppa siirtyi Osuusliike Tuotannon omistukseen vuonna 1926. Rakennuksen nykyinen ulkoasu on peräisin Osuusliike Tuotannon ajalta. Onkkaalantien suuntaan olevat ikkunat ja ovi muutettiin vuonna 1956 suuriksi näyteikkunoiksi.

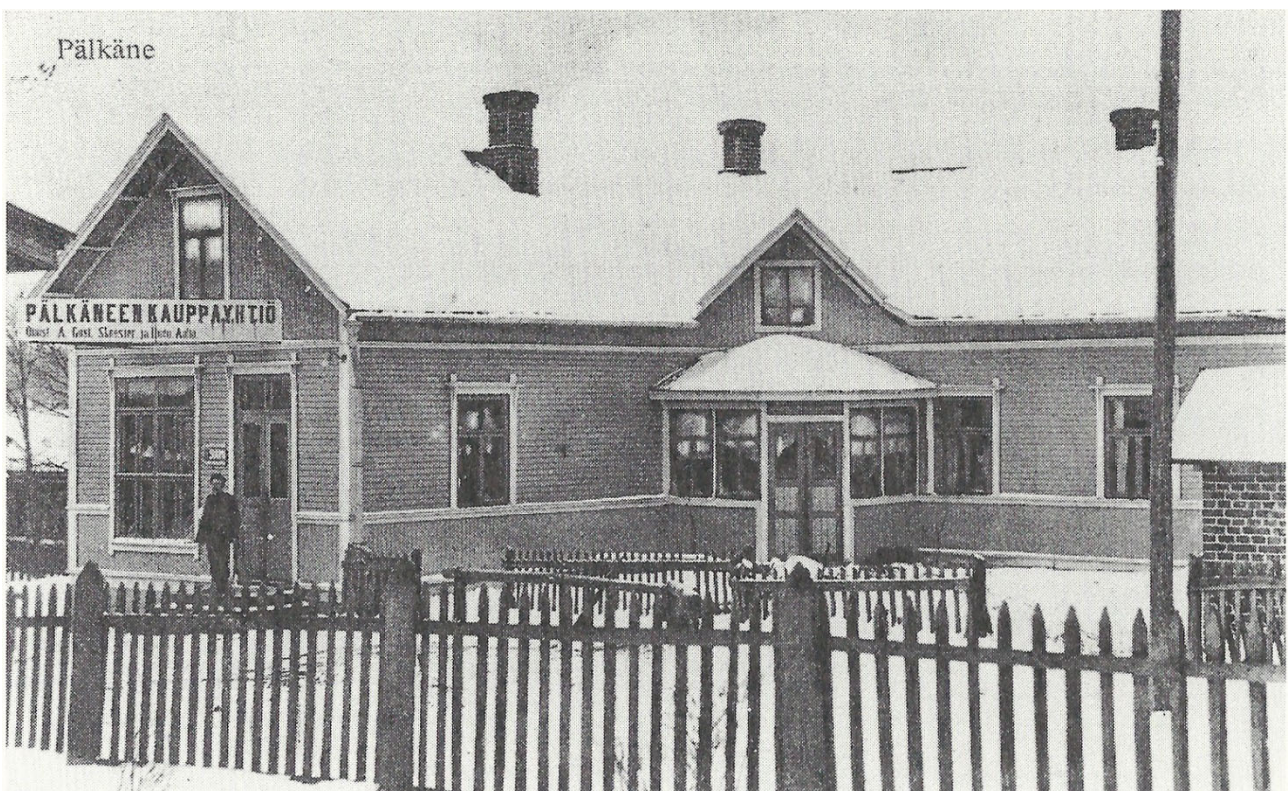
Rakennuksen 1. kerroksessa oli myymälätilat, joihin oli käynti Onkkaalantien puolelta. Rakennuksen toisessa kerroksessa oli myymälänhoitajan asunto. Kellarissa oli kellaritilaa ja sauna.

Osuuskaupan varasto rakennettiin Onkkaalantien varressa sijaitsevan liikerakennuksen taakse. Vuonna 1955 vanha varasto purettiin ja uusi varasto rakennettiin kiinni myymälärakennukseen. Vuonna 1961 tehtiin varaston yhteyteen autotalli myymäläautoa varten. Varastorakennusta laajennettiin vuosina 1961 ja 1996. Myöhemmin 1900-luvulla rakennuksen julkisivuja on muutettu muun muassa uusimalla ensimmäisen kerroksen ikkunat.

Varastorakennuksen julkisivuja on muutettu useaan kertaan ja varasto-osan kulmaan on rakennettu monikulmainen torniosa. Rakennukset ovat nykyisin liikerakennuksina käytössä.

Rakennuksesta on laadittu rakennusinventointilomake, joka on tämän raportin liitteenä.

2. Entinen Pälkäneen kauppayhtiö (Hugo Aalto, aiemmin A. Gust. Skogster) ja sen varasto, myöhemmin Lehmusvirran kauppa, myöhemmin Sokos-halli

Pälkäneen kauppayhtiön rakennus Onkkaalassa. Lähde: Pälkäneen historia II.

Hämeenlinnalainen A. Gust. Skogster perusti vuosisadan alussa aiemmin piippuvarvari Lindellin mökinä tunnettuun rakennukseen haaraliikkeen, jonka nimeksi tuli Pälkäneen kauppayhtiö. Liikettä hoitamaan tuli Hugo Aalto. Vuodesta 1912 alkaen Skogsterin kauppahuoneen oma laiva toi tavaroita myös Pälkäneelle. Aallosta tuli Skogsterin liikekumppani ja myöhemmin hän osti koko Pälkäneen liikkeen itselleen. Aalto laajensi liikehuoneistoa vuonna 1928. Aallon kauppa oli

valikoimaltaan ja kooltaan Pälkäneen liikkeistä 1900-luvun alun suurin. Aallon kaupparakennus tuhoutui suurelta osin tulipalossa, minkä jälkeen Aalto rakensi uuden liikeyrakennuksen. Vuonna 1936 Hugo Aalto myi liikkeensä Lempäälästä tulleelle Lauri Lehmusvirralle. Kaupan varasto sijaitsi liikeyrakennuksen pohjoispuolella Osuusliike Tuotannon varaston vieressä.

Rakennus on purettu. Rakennuspaikalle rakennettiin vuonna 1981 yksikerroksinen liikeyrakennus. Rakennus rakennettiin Pirkanmaan osuuskaupan myymälätilaa varten.

Tee hyvät kaupat
PÄLKÄNEEN
Tuotannosta

sokos-halli
RAUTA-MAATALOUS

PUHELIMET:	Elintarvike	2552	RM-myymäla	2224
	Tekstiili-Talous	2213	Hallipäälikkö	2226

Sokos-hallin mainos vuodelta 1983. Lähde:
Onkkaalan VPK 100 vuotta.

3. Ns. Tuomelan tontti

Kievarinkujan pohjoispuolella sijaitsi samalla tontilla kaksi rakennusta, joista Onkkaalantien varrella sijainneeseen rakennukseen on ollut kulku Onkkaalantien puolelta. Rakennuksissa toimi (vaa-te?)kauppa. Kievarinkujan risteyksessä sijaitsi kioski, jossa myytiin kukkia. Rakennukset on purettu. Rakennuspaikalle rakennettiin vuonna 1962 asuinkerrostalo.

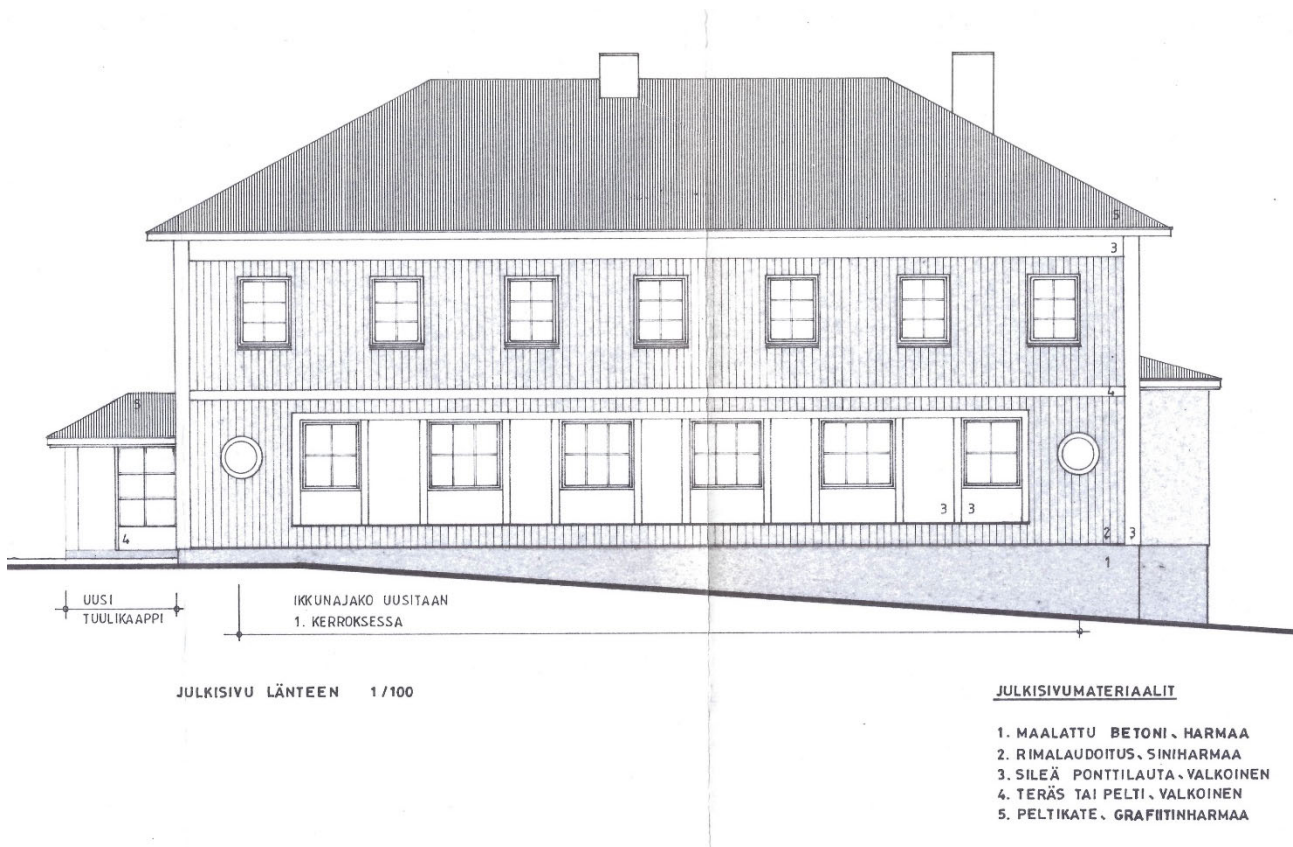
4. Ns. Forstenin tontti

Kievarinkujan eteläpuolella sijaisi rakennus, jossa toimi (kukka?)kauppa. Rakennus on purettu. Rakennuspaikalle rakennettiin vuonna 2005 asuinkerrostalo.

5. Entinen Työväentalon tontti

Nenäpääntien pohjoispuolella sijaisi työväentalo. Rakennus on purettu. Rakennuspaikalle rakennettiin vuosina 1992-93 liikerakennus ja asuinkerrostalo.

6. Entinen Matkustajakoti, Kostian kievari

Julkisivupiirros vuonna 1985 tehdyistä muutoksista.

1900-luvun alussa rakennettu kaksikerroksinen rakennus on toiminut liikerakennuksena, matkustajakotina ja vuodesta 1985 lähtien ravintolana. Aiemmin rakennuksessa on toiminut mm. Iltasen lihakauppa ja savenvalaja Helin. Rakennuksen tarkka rakennusajankohta ei ole tiedossa.

Kun rakennus muutettiin ravintolaksi, kellariin tehtiin tilat discoa varten. Katutasen ikkunajako ja ikkunat muutettiin. Pihalla oleva talousrakennus muutettiin kesäravintolaksi tekemällä rakennukseen uudet ikkunat ja varaston päätyyn katettu terassi.

Vuonna 1998 toisen kerroksen majoitustilat muutettiin asunnoiksi.

Rakennuksesta on laadittu rakennusinventointilomake, joka on tämän raportin liitteenä.

7. Osuuspankki

Pälkäneen Osuuskassan rakennus valmistui vuonna 1954. Rakennuksessa toimi myös Posti. Lähde: Pälkäneen historia II.

1978 pankkia laajennettiin. Kuva rakennustyömaasta julkaistiin vuonna 1978 Valkeakosken Sanomissa. Lähde: Sydän-Hämeen Lehti.

Pälkäneen Osuuskassa perustettiin vuonna 1914. Pankki sijaitsi Salmentakana. Pankille ostettiin oma talo Onkkaalasta Onkkaalantien varresta ja konttori siirrettiin sinne. Osuuskassan talo sijaitsi nykyisen yksikerroksisen pankkirakennuksen kohdalla.

Sotien jälkeen 1940-luvun lopulla yksityisen rakentamisen ja yritysten lainoitustarve kasvoi voimakkaasti. Osuuspankki hoiti Pälkäneellä myös suurimman osan karjalaisten asuntorahoituksesta. Pankki vaurastui ja 1954 pankille rakennettiin uusi kaksikerroksinen tiilirunkoinen pankkirakennus tontin eteläosaan. Vanha rakennus oli pankin toimintaan liian pieni ja sijaitsi liian lähellä tietä.

Uudessa rakennuksessa pankkitilat olivat rakennuksen 1. kerroksessa. Rakennuksen toisessa kerroksessa oli kolme asuntoa. Kellarissa oli sosiaali- ja kokoustilat sekä arkisto.

Sisäpihalla sijainneen talousrakennuksen paikalle rakennettiin kolmekerroksinen asuinrakennus vuonna 1970. Samassa yhteydessä purettiin vanha puinen Osuuskassan rakennus.

Vuonna 1978 pankkia laajennettiin rakennuksella, joka rakennettiin kiinni vanhaan pankkirakennukseen ja asuinrakennukseen. Vuoden 1978 rakennusosa sijaitsee samalla paikalla kuin ensimmäinen pankin käytössä ollut rakennus.

Rakennuksesta on laadittu rakennusinventointilomake, joka on tämän raportin liitteenä.

8. Peltisepänkujan ja Onkkaalantien risteys

Osuuskassan ja postin eteläpuolella Onkkaalantien varrella ja Peltisepänkujan varrella sijaitsi kaksi rakennusta. Molemmat rakennukset on purettu.

1.3 Onkkaalantien historiaa

Hämeenlinnasta Pälkäneen kautta Tammerkoscalle ja edelleen Kokemäenjokilaaksoon johtava tie on ollut Pälkäneen näkökulmasta merkittävin kulkuytymä keskiajalta saakka. Tien keskeinen asema johtui ennen muuta siitä, että se palveli kruunun sotilas- ja siviilihallinnon tarpeita. Pitäjän halki johtanut pääväylä oli Ruotsin suurtavaltakaudella (1611-1721) jo vakiintunut ja säännöllisesti huollettu maantie.

Pälkänevesi ja Mallasvesi eivät olleet yhteydessä toisiinsa ennen vuotta 1604, jolloin syntyi Kostianvirta puhkaisemalla vesistöjen välillä olleen kannaksen. Vuoteen 1604 saakka oli vesistöjen yli mahdollista kulkea kannasta pitkin. Silta tarvittiin vuoden 1604 jälkeen.

Kostianvirralta pohjoiseen vanha maantie noudatti nykyistä Onkkaalantien linjausta nykyisen Kankilantien risteykseen ja sieltä edelleen Kankilantietä Alikylään (entinen Onkkaalan kylä) ja edelleen vanhan kirkon vierestä viistoon harjun yli luoteeseen kohti Taustia. Syrjänharjun länsipuolella oleva tie palveli vain alueen maanomistajia sekä Myttäälän ja Mälkilän alueen asukkaita 1800-luvun lopulle saakka. Vuonna 1908 valmistui uusi tie Syrjänharjun eteläpuolelle Onkkaalasta Tausiin, minkä jälkeen Tampereen suuntaan kuljettaessa ei enää tarvinnut kulkea harjun yli eikä kiertää vanhaa kirkkoa.

Pälkäne oli liikenteellisesti tärkeä solmukohta. Maantieliikennettä Tampereelle Helsingistä ja aina Pietarista saakka kulki Pälkäneen kautta. Myös Jyväskylään ja sieltä edelleen Kuopioon matkustettiin Pälkäneen läpi. Tampereelta Mikkeliin kuljettaessa Onkkaala oli myöskin solmukohta, ja myös Turusta Jyväskylään kuljettiin Onkkaalan kautta.

Maanteiden rakentaminen ja kunnossapito oli järjestetty siten, että kukin pitäjä vastasi alueellaan olleista teistä ja silloista. Tientekovelvollisuus oli aluksi täytetty pitäjäläisten yhteisvastuulla talkootöin, mutta 1600-luvun lopulta saakka teiden ylläpito oli jaettu talokohtaisesti. Teiden ja siltojen

rakentamiseen ja ylläpitämiseen olivat velvollisia maanomistajat. Yleisten teiden kunnossapitoon osallistuivat kaikki Pälkäneen kylät. Tienpitovelvollisuus ja eri talojen hoitovelvollisuudet olivat maanomistajille raskasta ja jatkuva kiistan aihe.

Eri kylien velvollisuudet yleisten teiden ja siltojen rakentamiseen ja ylläpitoon määrättiin tiejaossa. Pälkäneellä tiejako suoritettiin ensimmäisen kerran 1690-luvun tienoilla. Se uusittiin 1790-luvulla ja vuonna 1815. Onkkaalantien leveydeksi määrättiin 6-12 kyynärää. (Tukholman kyynärä =0,594 m eli tien leveys oli noin 3,6 – 7,1 metriä).

Teiden kunnan valvojina olivat nimismies ja aiemmin myös kruununvouti. Kun oli tiedossa, että korkea-arvoinen virkamies aikoi kulkea tietä pitkin, kehoitettiin talonpoikia huolehtimaan tien kunnosta. Teitä silotettiin esimerkiksi ajamalla niille hiekkaa ja kiellettiin sikojen pääsy vapaasti teille tonkimaan.

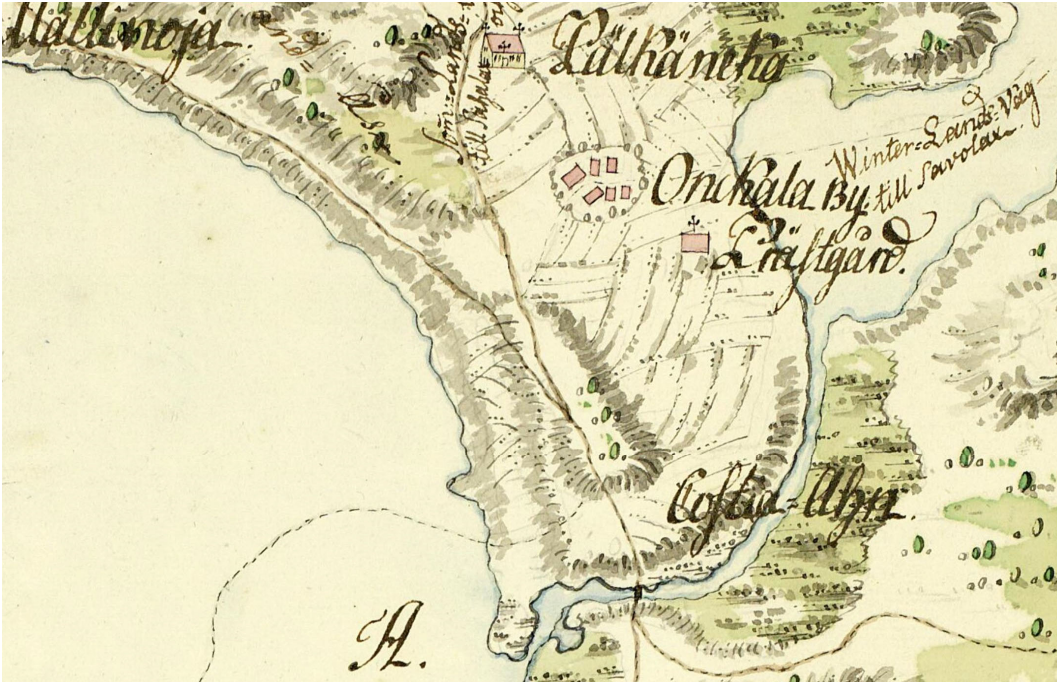
Talonpoikien velvollisuutena oli teiden kunnossapidon lisäksi myös kyydin järjestäminen yleisillä teillä ja matkustavien majoittaminen. Keskiajalla vakiintuneen kyyditsemisvelvollisuuden mukaan saattoi kruunun asioilla liikkuva miltei missä ja milloin tahansa vaatia itselleen kyytiä. 1600-luvun puolimaissa määrättiin järjestettäväksi erityinen majataloverkosto. Majatalopaikoiksi vakiintuivat varsinkin yleisten teiden risteykset, Pälkäneellä Onkkaala ja Laitikkalan tienoo.

Pälkäneen keskeinen asema aiheutti myös valtion kiinnostuksen Pälkäneen tieolojen kehittämiseen. 1860-luvulta alkaen valtio osallistui kaikkien Pälkäneen yleisten teiden kunnossapitoon, koska ne olivat valtakunnan liikenteen kannalta keskeisiä.

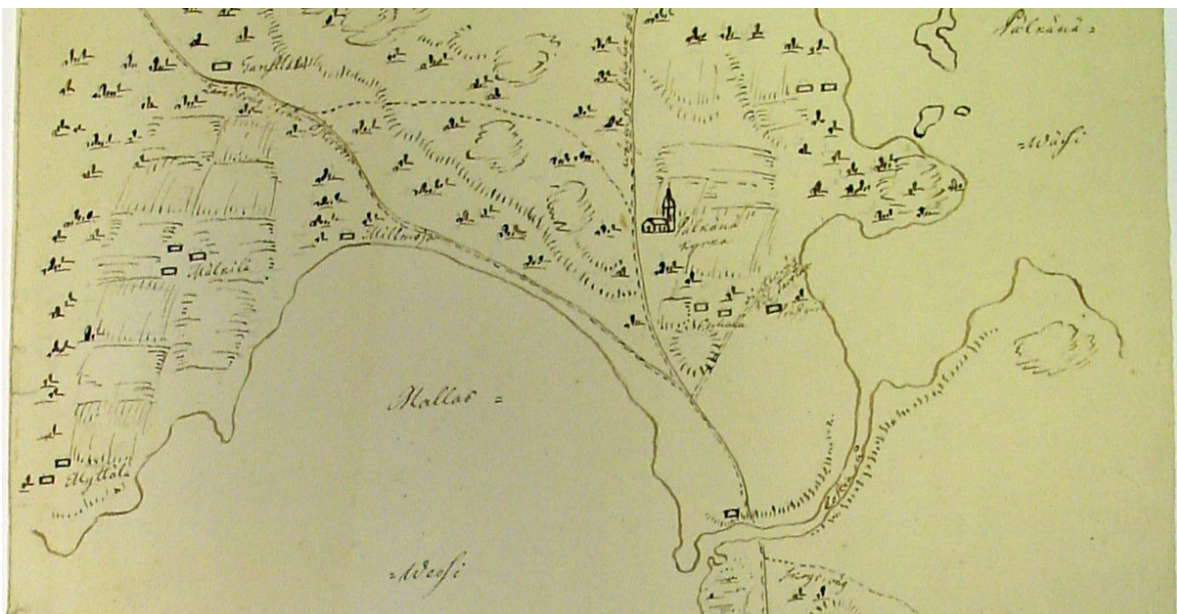
Tarkastelualueella Onkkaalantien lisäksi vanhoissa 1800-luvun kartta-aineistoissa on nähtävissä Haanloukkaantien tielinjaus hautausmaalta lounaaseen ja likimäärin nykyisen Peltisepänkujan kohdalta lähtevä tieyhteys peltojen halki Onkkaalan kylään. Kievarinkuja ja Nenäpääntie on rakennettu todennäköisesti 1920-luvulla, kun alueelle on lohkottu pieniä asuintontteja.

1.4 Karttatarkastelu

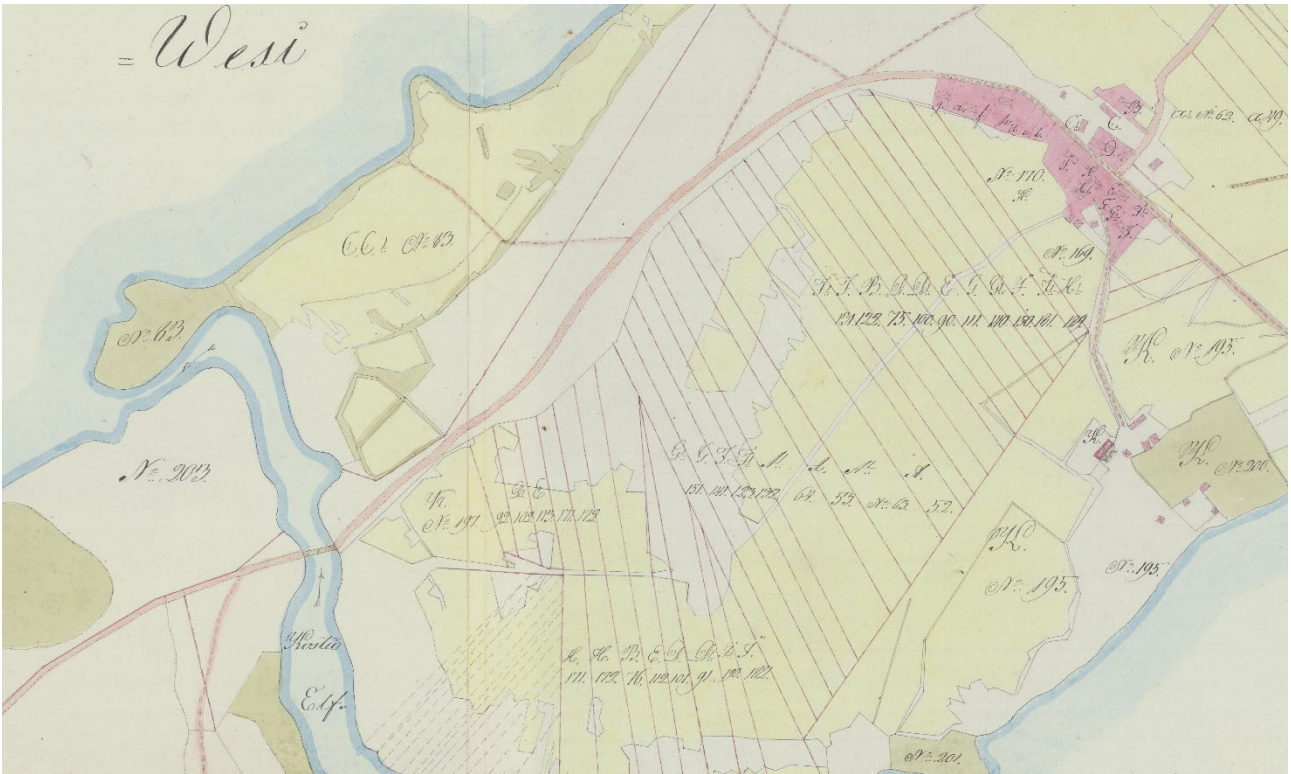
Pälkäneestä on saatavana paljon vanhaa kartta-aineistoa, jotka tarjoavat hyvän mahdollisuuden tarkastella rakennetun ympäristön kehittymistä. Vanhoja kartta-aineistoja katsottaessa on huomioitava, mihin tarkoitukseen ne on laadittu. Karttoihin on usein piirretty vain käyttötarkoituksen kannalta oleelliset asiat ja tiet. Rakennusten ja teiden sijainti voi olla hyvinkin likimääräinen.

Ote kartasta "Delieneation öfver passet vid Costia-ån, uti Pälkäne sockn och Tavastehus län : hvaräst år 1713 en drabning gådt för sig emellan finska och ryska armeerne" (Wijk, Erik, (1725-1783) 1751). Upsalan yliopisto. (<http://art.alvin-portal.org/alvin/view.jsf?file=6133>). Karttaan on merkitty Onkkaalan kylä, Pappila ja kirkko. Nykyinen kirkonmäki on rakentamaton aluetta. Kostianvirran ylitse on piirrettynä silta. Tieverkossa on nähtävissä tien haarautuminen Kostianvirran pohjoispuolella (nykyinen Kankilantien risteys).

Ote kartasta Pälkäne Kostianvirta. Sotilaskartta vuodelta 1714. Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto. (<http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-200908173579>). Kartta liittyy Pohjan sotaan (1700–1721). Karttaan on merkitty Onkkaalantie. Kostianvirran rantaan on merkitty rakennus. Kostianvirran ylitse ei ole piirretty siltaa.

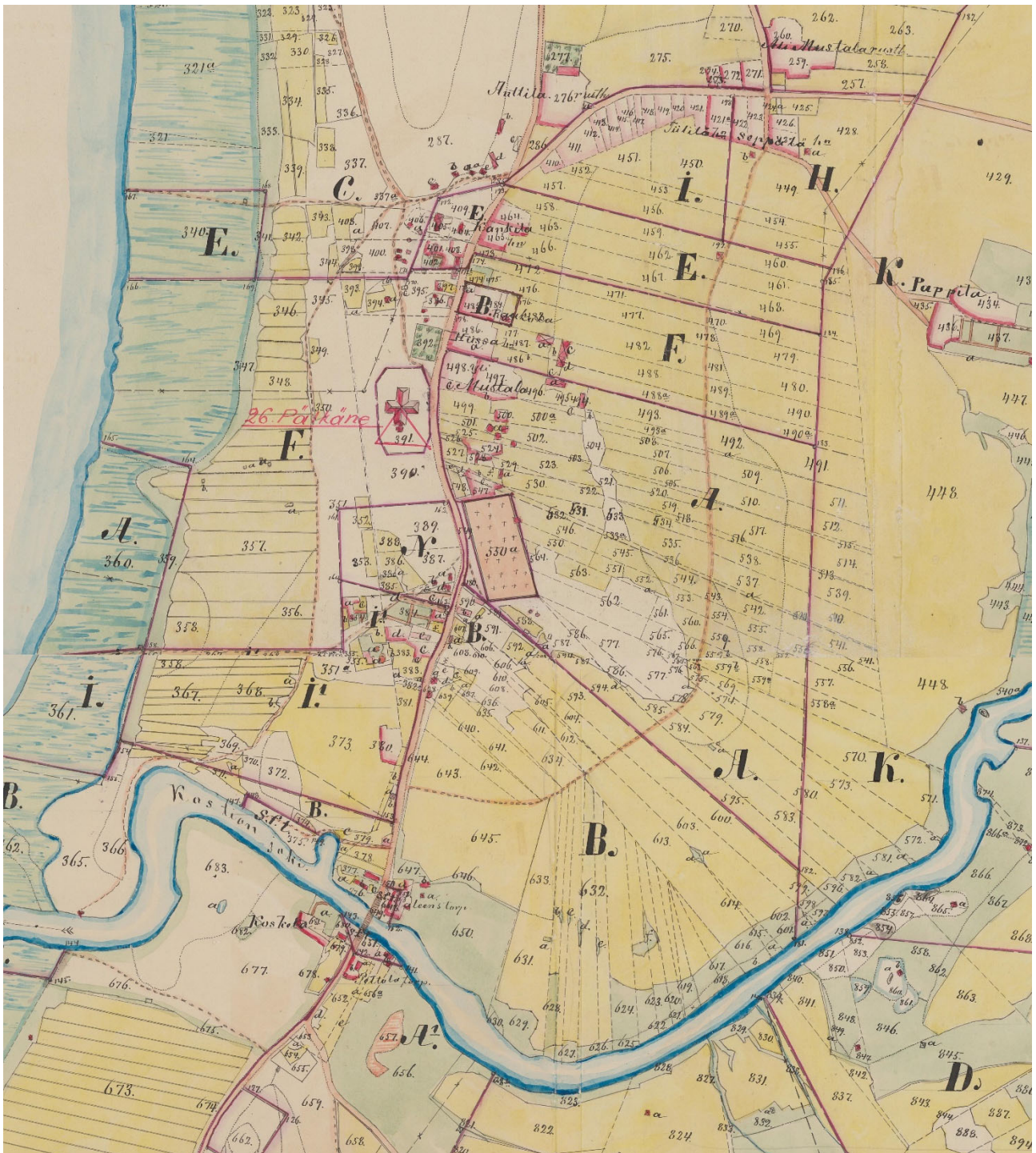

Ote kartasta H62:2/2-14 Onkkaala. N:ot 1-10 tässä kylässä, N:ot 1-4 Kuulialan kylässä, N:o 1 Pappilan kylässä sekä N:o 1 Tommolan kylässä: kartta ja asiakirjoja rintamaiden sekä edellämainittujen kylien ja Kirpun kylän ulkopuolelta jaosta. (1763-1805). Säilytetään kansallisarkistossa (https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2546184158). Kartassa näkyy Onkkaalan tiivis kyläalue. Kostianvirran pohjoispuoli on rakentamaton alue. Kostianvirran ylitse on piirretty silta. Likimäärin nykyisen Haanloukkaantien kohdalle – on piirretty rantaan johtava tie.

Ote kartasta Pitäjänkartasto, 2141 04 la.* -/- - Pälkäne (1749-1917). Säilytetään kansallisarkistossa (https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2384751295). Kartan alareunassa on vuosiluku 1842. Kartassa näkyy juuri valmistunut kirkko ja hautausmaa. Asutuksen painopiste on siirtynyt Onkkaalantien varteen ulottuen jo Kostianvirtaan saakka. Onkkaalantieltä haarautuu itään päin tie likimäärin nykyisen Peltisepänkujan kohdalla. Hautausmaalta lähtee viistosti etelään kohti tie likimäärin nykyisen Haanloukkaantien kohdalla.

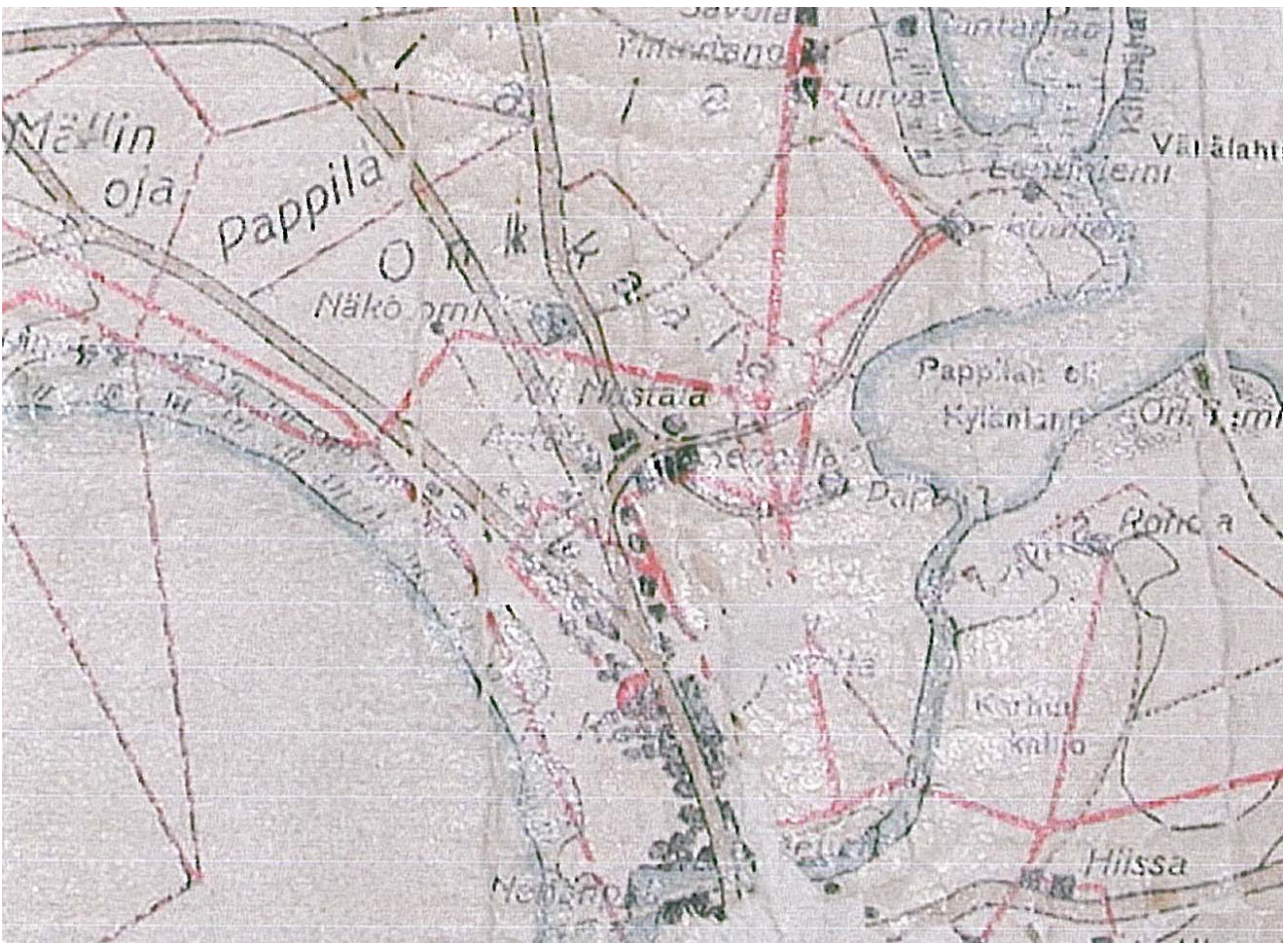
Asemakaavan muutos Onkkaalantiellä sekä osassa kortteleita 76, 77 ja 117, kaavaselostus, liite 2:
Onkkaalantien keskusta-alueen rakennetun ympäristön selvitys

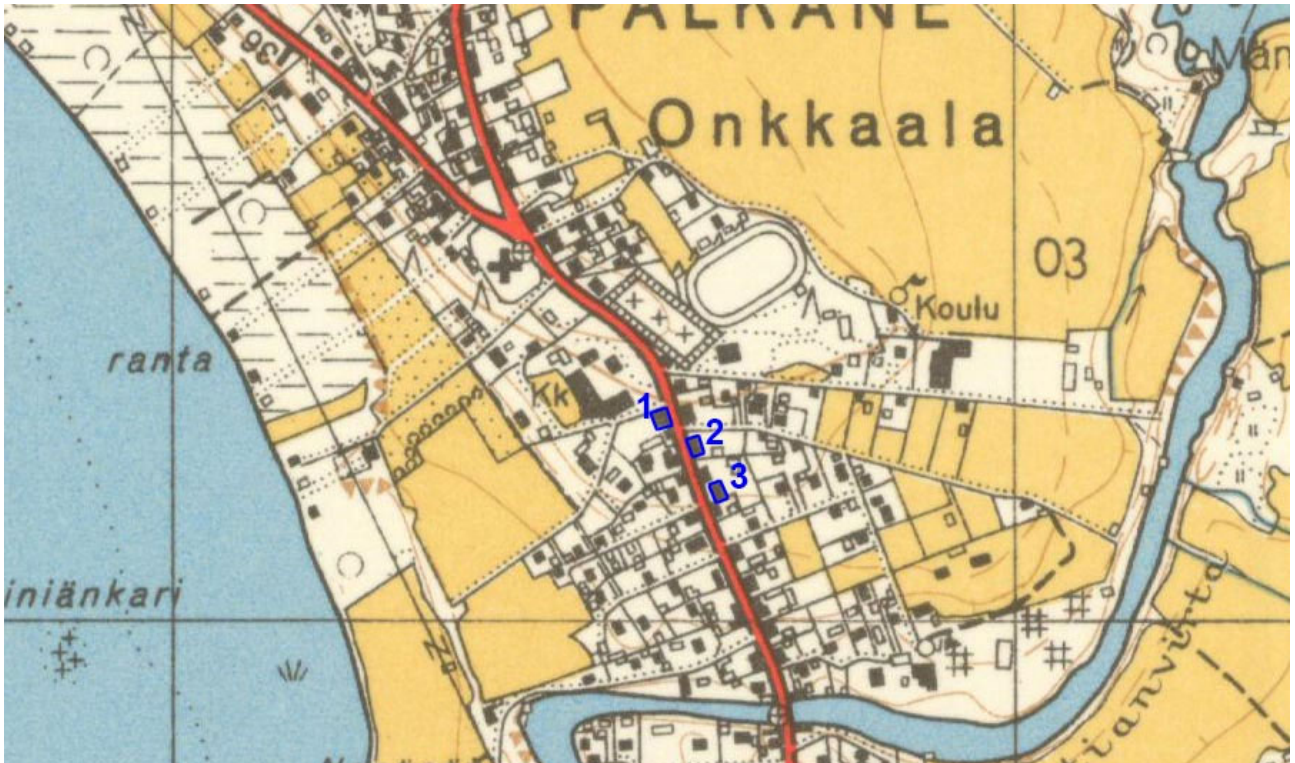
Ote kartoista H62:2/28-43 Onkkaala; N:o 1-10 tässä kylässä, N:o 1 Pappilan kylässä ja N:o 1 Tommolän kylässä: kartta ja asiakirjat isojaonjärjestelystä rintamilla (1881-1885). Säilytetään kansallisarkistossa. (https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2546185035). Kartassa näkyy kirkko ja hautausmaa sekä etelämpänä muutamia rakennuksia. Rakentamisen pianopiste on nykyisen Kankilantien ympäristössä. Onkkaalantieltä haarautuvat tiet hahmottuvat: Haanloukkaantien ympäristö, Peltisepänkuja – Kehätie ja Kostiantie.

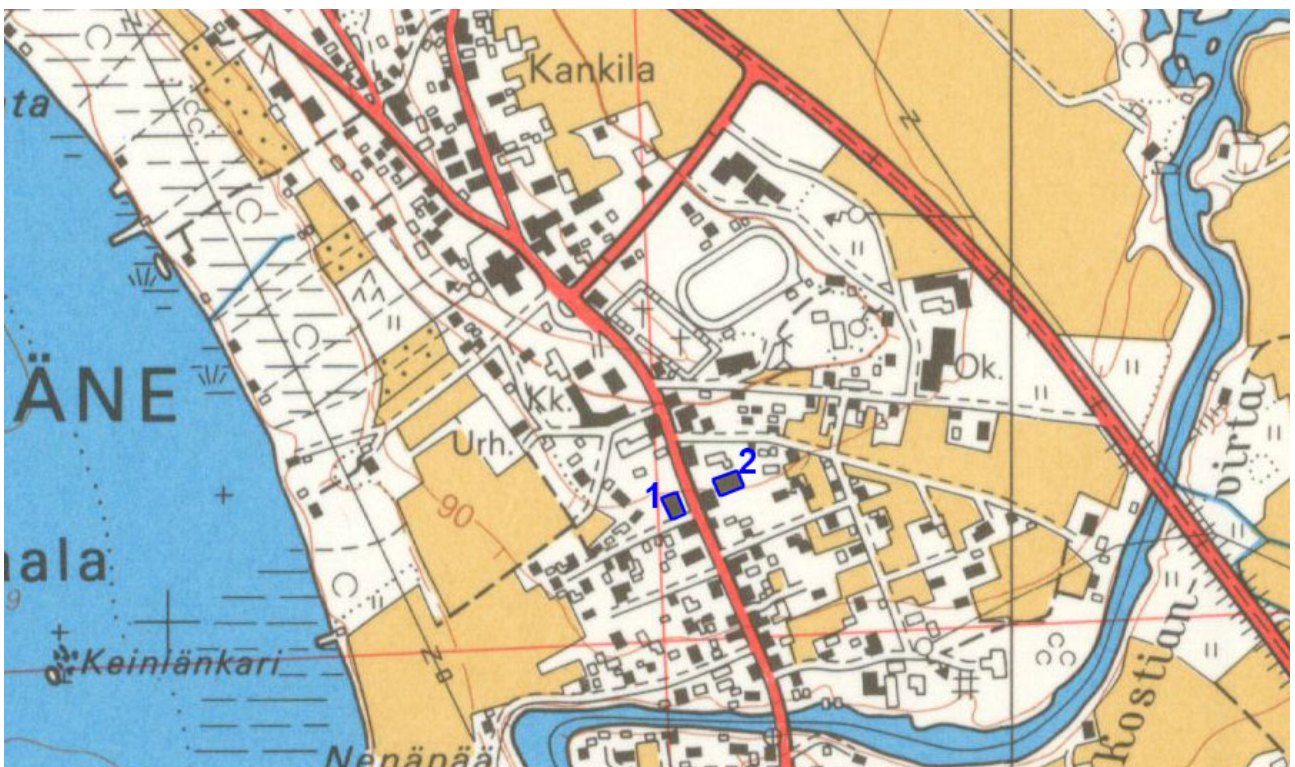
Ote senaatin kartastosta XVII-XVIII 26 [Pälkäne] (1870-1919). Säilytetään kansallisarkistossa, (https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2389038335). Kartta on laadittu vuonna 1912. Rakentaminen on laajentunut nykyisen Kankilantien ympäristöstä Onkkaalantien varrelle kirkon eteläpuolelle.

Ote Pälkäneen kunnan kartasta vuosilta 1924-25. Rakentaminen on keskittynyt voimakkaasti Onkkaalantien varteen kirkon eteläpuolelle.

Ote peruskartasta vuodelta 1956. Onkkaalantien katutila on tiiviisti rakennettu raitti. Karttaan on rajattu ja numeroitu sinisellä Osuusliike Tuotannon rakennus (1), Matkustajakodin rakennus (2) ja Osuuspankin rakennus, rakennettu 1954 (3).

Ote peruskartasta vuodelta 1975. Onkkaalantien rakennuskanta on alkanut uudistumaan. 1950-luvun lopulla rakennettua Lahdentie ja Keskustie ovat muuttaneet keskusta-alueen rakentamisen painopistettä idemmäksi. Karttaan on rajattu ja numeroitu sinisellä Asunto-osakeyhtiö Pälkäneen Tuomelan kerrostalo, rakennettu 1962 (1), ja Osuuspankin asuinkerrostalo, rakennettu 1970 (2).

2 Nykytila

2.1 Tieverkko

Onkkaalantie on säilyttänyt asemansa keskustan pääkatuna. Katutilan leveys rakennusten seinästä seinään mitattuna on noin 20-30 metriä, ajoradan leveys on nykyisin noin 7 metriä. Tie on päällystetty asfaltilla.

Näkymä Onkkaalantieltä nykyisin.

Onkkaalantietä on loivennettu täyttämällä ja korottamalla tietä. Jyrkin kohta on sijainnut Säästöpankin ja Osuuskauppa tuotannon kohdalla, missä on nähtävissä, miten rakennukset ja niiden piha-alueet ovat jääneet tienpintaa alemmaksi.

Onkkaalantietä entisen Osuusliike Tuotannon rakennuksen kohdalla. Katualuetta on korotettu tien loiventamiseksi. Rakennukset ja niiden piha-alueet ovat jääneet tienpintaa alemmaksi.

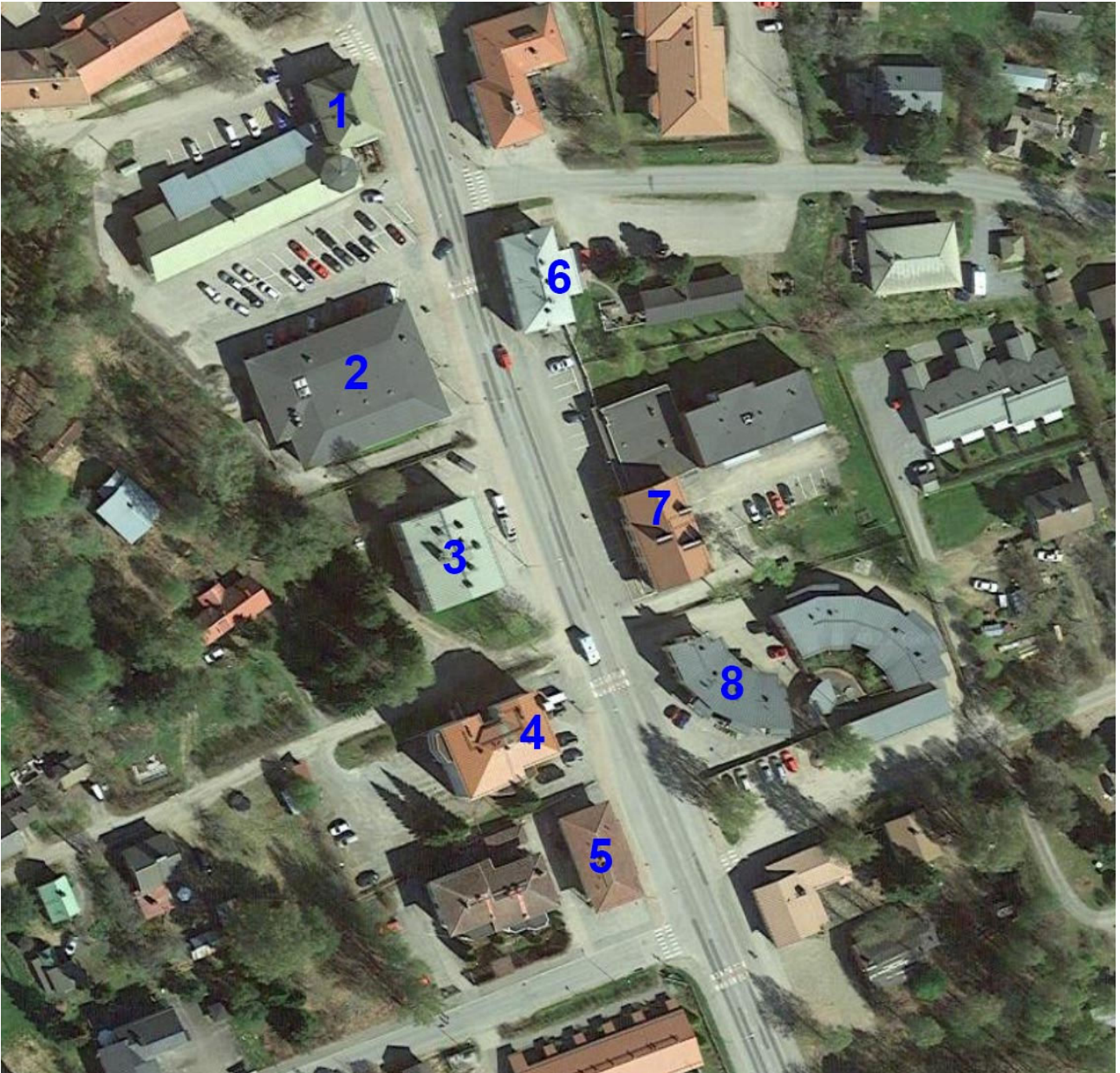
Onkkaalantietä Säästöpankin rakennuksen kohdalla. Katualuetta on korotettu tien loiventamiseksi. Rakennukset ja niiden piha-alueet ovat jääneet tienpintaa alemmaksi.

Onkkaalantieltä haarautuvat Haanloukkaantie, Säästäjäntie, Kievarinkuja, Nenäpäätie ja Peltisepänkuja. Näistä teistä Kievarinkuja ja Peltisepänkuja ovat jalankululle ja pyöräilylle osoitettuja teitä, joilla on tonteille ajo sallittu.

Kievarinkuja.

2.2 Rakennukset

Ilmakuva selvitysalueelta. Rakennuspaikat on numeroitu. Numerointi on sama kuin kohdassa 1.2. Rakennuskannan historiaa.

1/ Onkkaalantie 71

Kaksikerroksinen liikerakennus, joka sijaitsee Onkkaalantiehen rajautuen sekä yksikerroksinen liike- ja varistorakennus, joka on rakennettu kiinni kaksikerroksiseen rakennuksen osaan.

Rakennuksen kerrosala on 1000 m². Rakennuksessa toimii urheilu- ja kalastustarvikeliike, kampaamo-parturi ja kukkakauppa. Rakennuksen toisessa kerroksessa on kolme asuinhuoneistoa. Varasto-osassa on lisäksi toimistotiloja ja varastotilaa.

Rakennuksissa on vaaleankeltaiset puulautaverhoillut julkisivut, joissa on valkoiset nurkkalaudoitukset, ikkunoiden karmit, puitteet ja verholaudat sekä vihreät peltikatot. Liikerakennuksessa on aumakatto ja varastossa harjakatto.

Asemakaavan muutos Onkkaalantiellä sekä osassa kortteleita 76, 77 ja 117, kaavaselostus, liite 2:
Onkkaalantien keskusta-alueen rakennetun ympäristön selvitys

2/ Onkkaalantie 69

Yksikerroksinen punatiiliverhoiltu myymälärakennus on rakennettu vuonna 1981.

Rakennuksen kerrosala on 828 kem². Rakennuksessa on loiva tummasävyinen katto.

3/ Onkkaalantie 67, Asunto-osakeyhtiö Pälkäneen Tuomela

Vuonna 1962 rakennettu kolmekerroksinen asuin- ja liikerakennus. Rakennuksessa on 14 asuntoa. Kerrosala on 743 kem². Rakennus on yksi ensimmäisistä kerrostaloista Onkkaalassa. Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on liiketilaa ja suuren näyteikkunat Onkkaalantielle.

Rakennuksen julkisivut ovat valkoista ja harmaata verhouslevyä. Rakennuksessa on vihreäsävyinen harjakatto. Päättyharjat on koteloitu.

4/ Onkkaalantie 65, Asunto Oy Forstenin kulma/ Säästöpankki

Kolmekerroksinen asuinkerrostalo, jonka katutason puolella on liiketila. Rakennus on rakennettu vuonna 2005. Rakennuksessa on 7 huoneistoa ja kerrosalaa 810 kem². Rakennuksessa on vaaleat ja vaaleanvihreät betonielementtijulkisivut ja loiva punasävyinen peltikatteinen aumakatto.

5/ Onkkaalantie 63a ja 63b, Asunto Oy Pälkäneen Kostian Torppa

Rakennuspaikalla sijaitsee kaksi vuosina 1992-93 rakennettua rakennusta: Onkkaalantien varrella yksikerroksinen liikerakennus ja Nenäpääntien varrella kaksikerroksinen asuinrakennus, jossa on kuusi huoneistoa. Kerrosalaa on liikerakennuksessa 164 kem² ja asuinrakennuksessa 435 kem².

Rakennuksissa vaaleat betonijulkisivut ja loivat punasävyiset peltikatteiset aumakatot.

6/ Onkkaalantie 2, Riutta, ravintola Panama

Kaksikerroksinen rakennus on hirsirunkoinen ja siinä on vaaleansininen pystysuuntainen julkisivulaudoitus. Nurkka- ja verholaudat ja ikkunanpuitteet ovat valkoiset. Ikkunat ovat kuusiruutuiset. Rakennuksessa on aumakatto. Katemateriaalina on tummanharmaa pelti.

Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on ravintola ja toisessa kerroksessa on kuusi asuntoa. Kerrosalaa on yhteensä 404 kem².

Sisäpihalla on yksikerroksinen puurunkoinen ja puulautaverhoiltu talousrakennus, jossa on tilat kesäravintolaa ja varastoa varten.

7/ Osuuspankki

Osuuspankin vuonna 1954 rakennettu rakennus nykyisin.

Osuuspankin kiinteistön rakennus koostuu kolmesta eri-ikäisestä rakennusosasta. Pihan puolella on 1970 rakennettu asuinkerrostalo.

Etualalla yksikerroksinen Osuuspankin vuonna 1978 rakennettu laajennusosa, joka rakennettu kiinni vuonna 1954 rakennettuun liike- ja asuinrakennukseen sekä vuonna 1970 rakennettuun asuinkerrostaloon.

Vuonna 1954 rakennettu kaksikerroksinen tiilirunkoinen pankkirakennus sijaitsee tontin eläosassa. Rakennuksessa on kerrosalaa 460 m². Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on liiketiloja. Rakennuksen toisessa kerroksessa on kolme asuntoa. Rakennuksessa on vaaleankeltaiset rapatut julkisivut ja punasävyinen harjatto. Katemateriaalina on pelti.

Kolmekerroksinen punatiiliverhoiltu, kahitiilirunkoinen asuinrakennus rakennettiin tontin takaosaan vuonna 1970. Rakennuksessa on 8 asuntoa. Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on kuusi autotallia. Kerrosalaa on yhteensä 635 kem². Rakennus on tasakattoinen. Katemateriaalina on tummanharmaa huopa.

Vuonna 1978 pankkia laajennettiin rakennuksella, joka rakennettiin kiinni vanhaan pankkirakennukseen ja asuinrakennukseen. Rakennus on betoni- ja tiilirunkoinen. Onkkaalantien puolella on isot lasi-ikkunat ja räystäslinjan yläpuolella ruskea nauha-aihe. Kerrosalaa on yhteensä 274 kem². Rakennus on tasakattoinen. Katemateriaalina on tummanharmaa huopa.

8/ Onkkaalantie 68, As Oy Pälkäneen Onnenkenkä

Onkkaalantien puoleinen asuin- ja liikerakennus.

Pihan puolella oleva asuinrakennus.

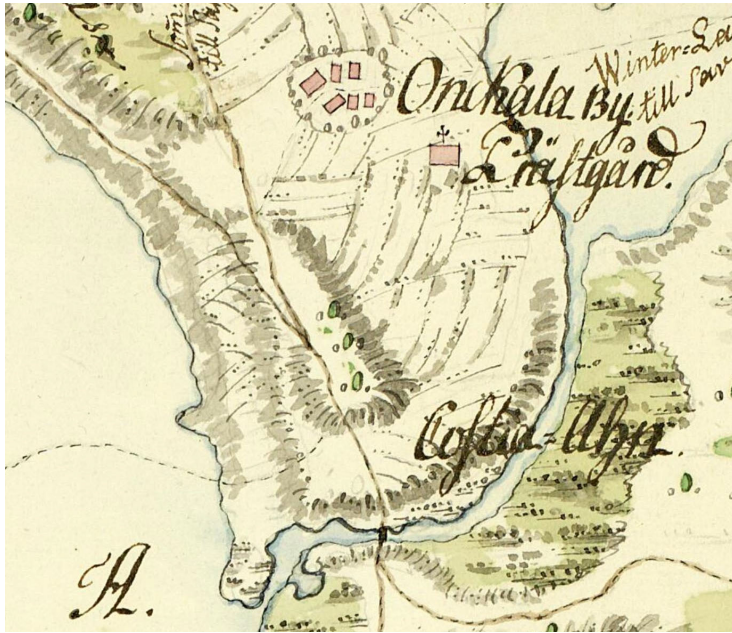
Rakennuspaikalla on kaksi vuonna 2005 rakennettua, muodoltaan kaarevaa rakennusta. Onkkaalantien puoleisen rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on liiketiloja. Rakennuksessa toimii kahvila. Rakennuksissa on yhteensä 11 huoneistoa. Kerrosalaa on yhteensä käytetty 921 kem². Rakennuksissa on vaaleankeltainen tiiliverhous ja harmaasävyinen loiva pulpettikatto.

3 Maisema

3.1 Maiseman historian pääpiirteet

Selvitysalueen maiseman historian kehittyminen voidaan jakaa neljään eri vaiheeseen:

1. Maantie niittyjen ja metsien halki (keskiajalta 1830-luvulle)

Keskiajalta aina 1830-luvulle saakka Onkkaalan tiivis ryhmäkyllä sijaitsi nykyisen Alikyläntien ja Pappilantien risteuksen alueella. Selvitysalue oli lähes rakentamaton niittyä ja metsää, jonka halki kulki maantie.

Ote kartasta "Delinention öfver passet vid Costia-ån, uti Pälkäne sockn och Tavastehus län : hvaräst år 1713 en drabning gådt för sig emellan finska och ryska armeerne" (Wijk, Erik, (1725-1783) 1751). Upsalan yliopisto. (<http://art.alvin-portal.org/alvin/view.jsf?file=6133>).

2. Kirkonmäen rakentuminen (1830-1900)

Onkkaalan keskusta 1890-luvulla. Lähde: Pälkäneen historia II.

Onkkaalan kylän palamisen (1831) jälkeen uuden kirkon rakentamisen (1839) jälkeen rakentamisen painopiste siirtyi vanhasta keskuskylästä kohti kirkonmäen ympäristöä. Liike-elämä alkoi kehittyä. Kauppoja perustettiin erityisesti Kankilantien ympäristöön. Kirkon ja Kostianvirran välinen alue Onkkaalantien varressa alkoi myös vähitellen rakentua 1800-luvun loppua kohden. Rakentaminen alueella on ollut hajanaista ja muodostunut pienistä rakennuksista. Alueella on ollut vielä runsaasti laidunmaata ja niittyä.

3. Liike-elämän keskus (1900-1950)

Onkkaalan keskusta vuosien 1954 ja 1962 välillä.

1900-luvun alussa liike-elämä vilkaistui ja uusia kauppoja perustettiin erityisesti kirkon ja Kostianvirran väliselle alueelle Onkkaalantien varteen. Rakentaminen oli tiivistä Onkkaalantien varrella. Kostianvirralta kohti kirkonmäkeä katsottaessa tietä reunustivat molemmin puolin kaupat, käsityöläisten puodit ja kahvilat.

Tie oli sorapintainen.

4. Rakennuskanta uudistuu (1954-2000)

1960- ja 1980-lukujen uudistunutta rakennuskantaa Onkkaalantiellä.

1950-luvulta alkaen rakentaminen muuttui kehittyvän yhteiskunnan mukana. Onkkaalantien maisemaa muuttivat uudet kivirakenteiset liikerakennukset. Ensimmäinen "uuden ajan" rakennus selvitysalueella oli vuonna 1954 rakennettu Pälkäneen Osuuskassan rakennus. Vuonna 1962 Osuuskassaa vastapäätä rakennettiin kolmekerroksinen asuinkerrostalo. Seuraava muutos maisemassa tapahtui 1978, kun Osuuspankki rakensi yksikerroksisen laajennusosan ja muutama vuosi sen jälkeen, vuonna 1981, rakennettiin tien toiselle puolelle Osuusliike Tuotannon yksikerroksinen myymälärakennus. Kerrostalot korvasivat alueen eteläosan korttelit 1990- ja 2000-luvuilla.

Tie päällystettiin asfaltilla ja tien molemmin puolin rakennettiin jalkakäytävät.

3.2 Maiseman nykytila

Näkymä selvitysalueelle.

Koko taajaman läpi kulkeva Onkkaalantie ja sen varrelle keskittynyt rakentaminen on Pälkäneen keskusta-alueen rakenteelle ja maisemalle leimaa-antava piirre. Katutilaa muodostavat erityisesti tietä rajaavat liikerakennukset. Maisemassa näkyvät eri vuosikymmenille tyypillinen liikerakentaminen ja asuinkerrostalojen rakentamista.

Sekä kirkon suunnasta että Kostianvirran suunnasta maiseman kiintopisteinä Onkkaalantietä kuljettaessa ovat kaksikerroksiset, rakennusmassaltaan ja tyyliltään yhteneväiset, aumakattoiset liikerakennukset. Näistä kaksi on selvitysalueella: julkisivuiltaan sininen, harmaakattoinen ravintolarakennus tien itäpuolella ja julkisivuiltaan keltainen, vihreäkattoinen liikerakennus (Urheilu-kalastus) tien länsipuolella.

Osuuspankin vanha keltajulkisivuinen rakennus ja 2-3-kerroksiset asuinkerrostalot luovat osaltaan liikekeskustan maisemaa ja rajaavat tiemaisemaa.

Kievarinkujan ja Peltisepänkujan suuntaan avautuu pienimittakaavaisempia näkymiä kohti pientaloasutusta.

Näkymä koulun kohdalta Onkkaalantieltä etelään. Kiintopisteinä maisemassa ovat kaksikerroksiset aumakattoiset liiakerakennukset.

Näkymä Nenäpäätien risteyksestä Onkkaalantieltä pohjoiseen. Kaksikerroksiset liiakerakennukset rajaavat tiemaisemaa. Kiintopisteinä näkyvässä ovat kaksikerroksiset aumakattoiset liiakerakennukset.

Ympäristössä on tunnistettavissa, että kyseessä on vanha maantie. Tiemaisema on tyyliältään enemmän maantiemäinen kuin liikekeskustamainen. Jalankulkijan kannalta epäviihtyisyyttä ja monotonisuutta maisemaan luovat asfaltti, joka ulottuu pintamateriaalina koko katualueella rakennusten seinästä seinään, kasvillisuuden puute, niukka kadunkalustus sekä maantiealueelle tyyppilliset valaisinpylväät.

Suora katutila korostaa tien päätteenä olevia näkymiä ja toisaalta luo tunteen tien jatkuvuudesta. Tietä reunustavat noppamaiset rakennukset rytmittävät tiellä liikkujan kokemusta. Pitkiä yhtenäisiä julkisivujaksoja ei ole. Rakennukset eivät sijaitse yhtä etäällä kadun reunasta. Katutilan leveys ja muoto vaihtelevat, mikä luo katutilaan tunnelmaltaan tiiviimpiä ja väljempiä kohtia. Julkisivuväriytyks on yleisilmeeltään vaalea ja pastellisävyinen. Yhtenäistä kaupunkikuvaa eri aikoina rakennetuille, materiaaleiltaan ja tyyliältään erilaisille rakennuksille luovat värityksen lisäksi myös melko yhtenäiset rakennusten korkeudet.

Etelästä, Kostianvirran suunnasta saavuttaessa ylämäkeen nouseva katunäkymä avautuu heti Kostian sillan ylityksen jälkeen tien kaartuessa loivasti. Aumakattoiset, hahmoltaan toisiaan muistuttavat entinen Tuotannon rakennus ja entinen Matkustajakodin rakennus sijaitsevat suoran katunäkymän päätteenä, lähellä katuja, eri puolilla katuja muodostaen eräänlaisen visuaalisen portin maisemaan. Pohjoisen suunnasta saavuttaessa portin alueelle muodostavat entinen Säästöpankin rakennus, entinen Tuotannon rakennus ja entinen Matkustajakodin rakennus. Entisen Matkustajakodin rakennusta korostaa maisemassa se, että viereinen Osuuspankin yksikerroksinen rakennus sijaitsee kauempana kadun reunasta. Osuuspankin edustalle, entisen Matkustajakodin eteläpuolelle, muodostuu melko selkeärajainen katuaukio.

Välillä Kostianvirta – kirkonmäki Onkkaalantie jaksottuu maisemallisesti ja kokemuksellisesti erilaisiin jaksoihin.

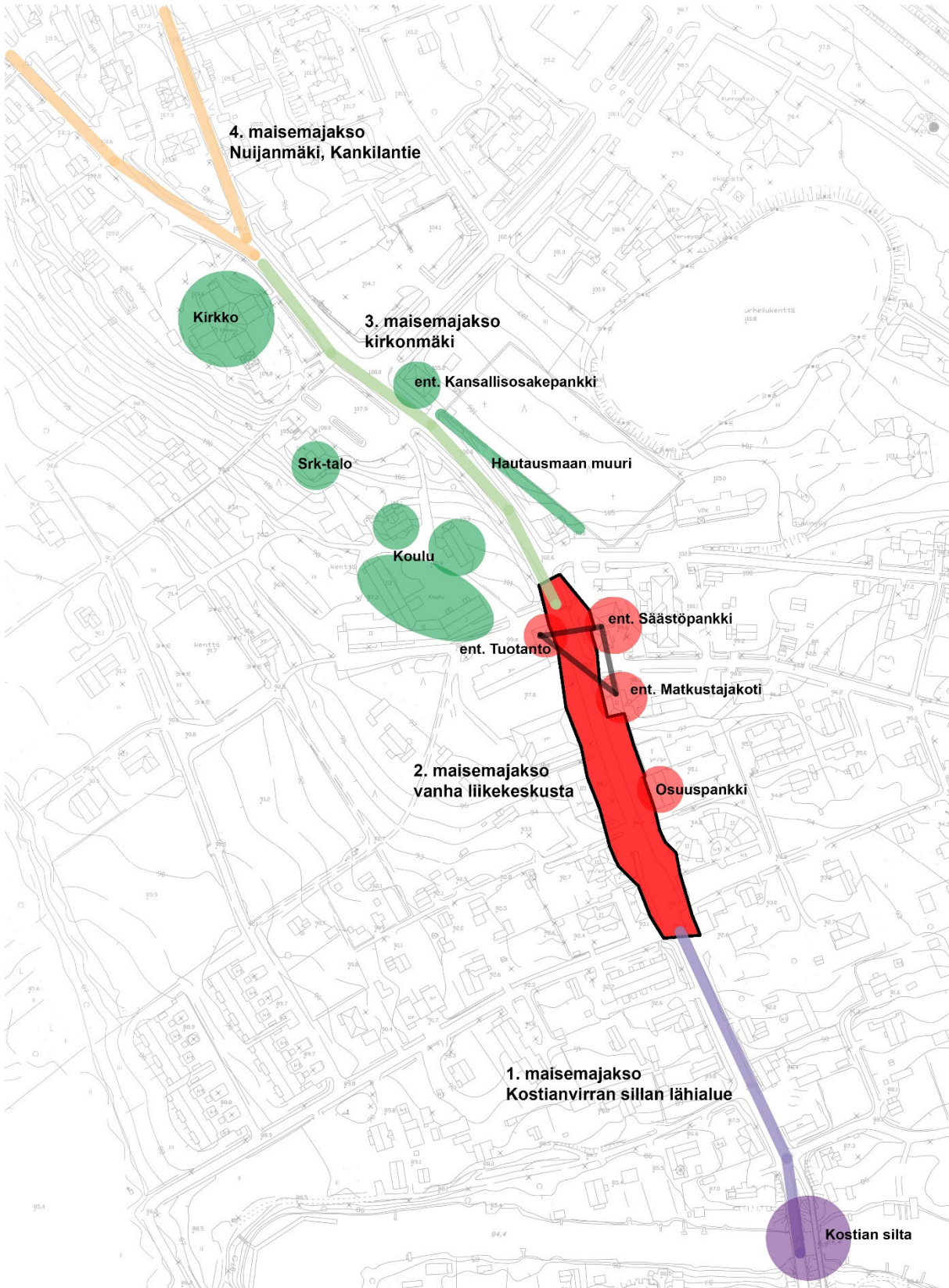
Ensimmäinen jakso Kostianvirran suunnasta saavuttaessa käsittää virran ympäristön yksikerroksiset asuinrakennusten korttelit. Virran varrella on runsaasti kasvillisuutta. Pihoja rajaavat lauta- ja pensasaidat.

Toinen jakso käsittää selvitysalueen välillä Nenäpääntie – entinen Tuotannon rakennus. Kirkonmäen rakennukset ja kirkon torni jäävät etelän suunnasta selvitysalueelta lähestyttäessä täysin piiloon. Selvitysalue erottuu omana jaksonaan liikekeskustana, jossa rakentaminen on tiiviimpää ja korkeampaa. Kasvillisuutta on vähän. Kadulle päin on liikkeiden näyteikkunoita, teippauksia ja käyntiovia.

Kolmas jakso käsittää koulun, torin, hautausmaan, entisen Kansallisosakepankin, seurakuntatalon ja kirkon muodostaman kokonaisuuden korkeimmalla kohdalla mäen päällä. Alue on puistomaisen vehreää. Rakentaminen ei rajaa tiukasti katutilaa.

Kirkon pohjoispuolelta Onkkaalantieltä haarautuu Kankilantie, mikä aloittaa neljännen jakson maisemassa. Kankilantien varsi on tiivistä rakennettu Onkkaalan entinen liikekeskusta. Rakennuskanta koostuu puulautaverhoilluista puolitoistakerroksisista rakennuksista. Puusto on rehevää ja puutarhat runsaskasvisia.

Asemakaavan muutos Onkkaalantiellä sekä osassa kortteleita 76, 77 ja 117, kaavaselostus, liite 2:
Onkkaalantien keskusta-alueen rakennetun ympäristön selvitys

Onkkaalantien maisemajaksot Kostianvirran ja Nuijanmäen välillä. Karttaan on esitetty keskeiset maiseman kiintopisteet. Kolmiolla on esitetty entisen Tuotannon rakennuksen, entisten Säästöpankin rakennuksen ja entisen Matkustajakodin rakennuksen muodostama visuaalinen portti 2. maisemajaksion pohjoispäässä. Selvitysalueen vaihteleva katutilian hahmo on esitetty mustalla viivalla rajatulla punaisella värialueella.

4 Yhteenveto rakennetun ympäristön ja maiseman arvoista

4.1 Rakennetun ympäristön arvot

Kohteiden arvottamisessa on käytetty seuraavia arviointikriteereitä:

Rakennushistoriallisesti merkittävä kohde saattaa edustaa jotain arkkitehtonista tyyliä tai tyyllivai-
kutteita, jollain tavalla mielenkiintoista, harvinaista tai tyyppillistä rakennusteknistä ratkaisua tai ra-
kennustyyppiä, tai tietylle ajalle tai sosiaaliryhmälle tyyppillistä rakentamisen tapaa.

Maisemallisesti merkittäväksi luokitellussa kohteessa ympäristöarvot ovat tärkeitä. Kohde saattaa
olla osa arvokasta ympäristökokonaisuutta, näkyä ympäristönsä hyvin tai muodostaa oman mai-
semallisen kokonaisuuden. Yksittäinen rakennus voi olla maisemallinen kiintopiste tai kohteella voi
olla merkitystä osana ajallisesti tai tyyllillisesti kerroksellista kokonaisuutta.

Historiallisesti merkittäviksi luokiteltuihin kohteisiin liittyy tapahtuma- tai henkilöhistoriaa tai ne voi-
vat edustaa tiettyä asutushistoriaa tai yhteiskunnan kehityksen vaihetta. Kohde voi liittyä esim.
koululaitoksen, yhdistysten ja seurojen historiaan, teollisuus- tai taloushistoriaan, elinkeinoihin,
uskonnonharjoittamiseen, tapoihin tai henkilöhistoriaan.

Näiden arvojen perusteella valitut kohteet tarkastellaan varsinaisiin arvoluokkiin sijoittamista varten
seuraavien kriteerien pohjalta:

- edustavuus
- tyyppillisuus
- alkuperäisyys, säilyneisyys, muutosten eri tasot yhtenäisyys

Kohteet on jaettu kolmeen eri arvoluokkaan:

1. Kohde on historiallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä hyvin tai melko hyvin
säilyttänyt rakennushistoriallisen luonteensa.
2. Kohteella on historiallista ja/tai maisemallisesta arvoa. Lisäksi se on säilyttänyt hyvin tai
melko hyvin rakennushistorialliset ominaispiirteensä.
3. Kohde on osa suurempaa historiallisesti merkittävää kokonaisuutta tai se on maiseman
osana merkittävä, vaikka siihen on tehty melko runsaasti/runsaasti rakennushistoriallista
arvoa heikentäviä muutoksia.

Kolmesta selvitysalueen rakennuksesta on laadittu tarkempi rakennusinventointi: entisestä Osuus-
liike Tuotannon rakennuksesta, entisestä Matkustajakodin rakennuksesta ja Osuuspankin raken-
nuksista.

Tarkastelun perusteella kaikki kolme inventoitua kohdetta ovat oman aikakautensa liikerakentami-
sen tyyppisiä edustajia. Rakennuksissa on tehty muutoksia sekä julkisivujen että sisätilojen osalta,
mutta ne ovat säilyttäneet melko hyvin alkuperäiset ominaispiirteensä. Eniten muutoksia on tehty
entisen Osuusliike Tuotannon rakennukseen ja entiseen Matkustajakodin rakennukseen.

Kaikki kolme kohdetta liittyvät Pälkäneen liikekeskustan historiaan. Oman erityispiirteensä Onkkaa-
lantien rakennetun ympäristön historiaan luo eri aikojen pankkirakentaminen: ylempänä kirkonmä-
ellä entinen Kansallisosakepankki Keskustien ja Onkkaalantien risteyksessä, entinen Säästöpankki
Säästäjäntien ja Onkkaalantien risteyksessä sekä Osuuspankin rakennukset. Nämä pankkiraken-
nukset kuvastavat oman aikansa pankkitoimintaan liittyviä mielikuvia arvokkuudesta, luotettavuus-
desta ja edistyksellisyydestä.

Inventoidut rakennukset ovat merkittävä osa Onkkaalantien maisemaa ja osana katutilaa rajaavien kaksikerroksisten liikerakennusten sarjaa. Entinen Osuusliike Tuotannon rakennus ja entinen Matkustajakodin rakennus ovat osa aumakattoisten liikerakennusten kokonaisuutta ja kiintopisteinä katumaisemassa.

4.2 Maiseman arvot

Aumakattoiset, hahmoltaan toisiaan muistuttavat rakennukset muodostavat visuaalisen portin maisemaan. Entisen Matkustajakodin (nyk. ravintola Panama) eteläpuolelle muodostuu katuaukio.

Onkkaalantien maiseman arvon muodostavat tiemaisemaa rajaavat eri aikakausien tyypillistä suomalaisten kirkonkylien urbanisointuvaihetta edustavat rakennukset.

Selvitysalue on kokonaisuudessaan osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, Pälkäneen pitäjänkeskus. Selvitysalueen rakentuminen sijoittuu kirkonkylän kehittymisen kolmanteen vaiheeseen, joka käsittää jakson 1900-luvun alusta 1950-luvulle. Kyseisenä ajanjaksona liikekeskustan painopiste siirtyi Kankilantieltä kohti Kostianvirtaa Onkkaalantien varrelle. 1950-luvun jälkeen liikekeskustan painopiste siirtyi edelleen Onkkaalantieltä idemmäksi kohti Lahdentietä ja Keskustien varteen.

Kaavamuutosalue sijaitsee 1900-luvun alkuvuosikymmeninä voimakkaasti rakentuneella alueella, jonka arvot eivät niinkään liity yksittäisten rakennusten kulttuurihistoriallisiin arvoihin vaan esimerkiksi tyypillisestä suomalaisesta kirkonkylien liikerakentamisesta 1900-luvun eri vuosikymmeninä. Erityisen edustavasti Onkkaalantiellä on edustettuina pankkirakennukset.

Lähteet

Painetut lähteet:

1883-1983. Onkkaalan VPK 100 vuotta. Kangasala 1983.

Pälkäne. Pälkäneen kunta. Pälkäne-seura. Valkeakoski 1978.

Kaarninen, Pekka: Aatteesta kaupaksi. Osuustoimintaa Pirkanmaalla 1901-1983. Pirkanmaan Osuuskauppa. Tampere 2012.

Kuuliala, Wiljo-Kustaa: Vanhaa Pälkänettä. Riihimäki 1949.

Nissilä, Viljo – Virkkala, K. – Huurre, Matti – Suvanto, Seppo – Koukkula, Tuomo: Pälkäneen historia. Pälkäneen kunta. Vammala 1972.

Pälkäne. Pälkäneen kunta. Pälkäne-seura. Valkeakoski 1978.

Siren, Ulla: Pankki kasvoi kansan rinnalla. Sydän-Hämeen Lehti 11.7.2014.

Teivainen, Lauri: Pälkäneen opas. Pälkäne-Seura. Pälkäne 1956.

Vuorensola, Hannu: Pälkäneen historia II. Pälkäneen kunta. Jyväskylä 1988.

Pälkäneen kunnan rakennusvalvonnan arkisto.

Kartta-aineistot:

”Delieneation öfver passet vid Costia-ån, uti Pälkäne sockn och Tavastehuus lähn : hvaräst år 1713 en drabning gådt för sig emellan finska och ryska armeerne” (Wijk, Erik, (1725-1783) 1751). Upsalan yliopisto. (<http://art.alvin-portal.org/alvin/view.jsf?file=6133>).

Pälkäne Kostianvirta. Sotilaskartta vuodelta 1714. Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto. (<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-200908173579>) .

H62:2/2-14 Onkkaala. N:ot 1-10 tässä kylässä, N:ot 1-4 Kuulialan kylässä, N:o 1 Pappilan kylässä sekä N:o 1 Tommolan kylässä: kartta ja asiakirjoja rintamaiden sekä edellämainttujen kylien ja Kirpun kylän ulkopalan jaosta. (1763-1805). Säilytetään kansallisarkistossa (https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2546184158).

Pitäjänkartasto, 2141 04 la.* -/- - Pälkäne (1749-1917). Säilytetään kansallisarkistossa (https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2384751295).

H62:2/28-43 Onkkaala; N:ot 1-10 tässä kylässä, N:o 1 Pappilan kylässä ja N:o 1 Tommolan kylässä: kartta ja asiakirjat isojaonjärjestelystä rintamailla (1881-1885). Säilytetään kansallisarkistossa. (https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2546185035).

Senaatin kartasto XVII-XVIII 26 [Pälkäne] (1870-1919). Säilytetään kansallisarkistossa, (https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2389038335).

Pälkäneen kunnan kartta vuosilta 1924-25. Pälkäneen kunta.

Peruskartta vuodelta 1956. Maanmittauslaitos.

Peruskartta vuodelta 1975. Maanmittauslaitos.

Painamattomat lähteet:

"Muistojen Pälkäne"- Facebook-ryhmä

Sähköpostitse ja suullisesti tietoja ovat antaneet:

Auraneva, Ismo

Kankila, Jyri

Simola, Jaakko

Vainio, Matti

Valokuvat on ottanut Helena Väisänen, ellei kuvan yhteydessä toisin mainita.

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero
1. Kohde	Entinen Osuusliike Tuotannon rakennus, Onkkaalantie 71	
2. Kylä, rekisterinumero ja koordinaatit		
3. Osoite	Onkkaalantie 71	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kiinteistö Oy Onkkaalanraitti	

5. Rakennuskanta ja historia

Onkkaalantiehen rajautuva kaksikerroksinen liikerakennus sekä yksikerroksinen liike- ja varastorakennus, joka on rakennettu kiinni kaksikerroksiseen rakennuksen osaan. Pälkäneen osuuskauppa perustettiin vuonna 1907 ja kauppa aloitti toimintansa vuonna 1908. Kauppa toimi vuoteen 1913 saakka apteekkari Edvard Gustafssonin omistamassa talossa nykyisellä paikallaan. Kauppa siirtyi Osuusliike Tuotannon omistukseen vuonna 1926. Rakennuksen nykyinen ulkoasu on peräisin Osuusliike Tuotannon ajalta. Onkkaalantien suuntaan olevat ikkunat ja ovi muutettiin vuonna 1956 suuriksi näyteikkunoiksi. Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa oli myymälätilat, joihin oli käynti Onkkaalantien puolelta. Rakennuksen toisessa kerroksessa oli myymälänhoitajan asunto. Kellarissa oli kellaritilaa ja sauna. Onkkaalantietä on loivennettu täyttämällä ja korottamalla tietä, minkä johdosta tien varressa sijaitseva rakennus rakennus ja sen piha-alue on jäänyt tienpintaa alemmaksi.

Osuuskaupan varasto rakennettiin Onkkaalantien varressa sijaitsevan liikerakennuksen taakse. Vuonna 1955 vanha varasto purettiin ja uusi varasto rakennettiin kiinni myymälärakennukseen. Rakennuksessa oli myös viljankuivaamo. Varastorakennusta laajennettiin vuosina 1961 ja 1996. Vuonna 1961 tehtiin varaston yhteyteen autotalli myymäläautoa varten. Myöhemmin 1900-luvulla varastorakennuksen julkisivuja on muutettu muun muassa uusimalla ensimmäisen kerroksen ikkunat ja rakentamalla varasto-osan kulmaan monikulmainen torniosa.

Oikealla Osuusliike Tuotannon rakennus Pälkäneellä. Vasemmalla näkyvä rakennuksen osa kuuluu Lehmusvirran kauppaan. Lähde: Aatteesta kaupaksi 1901-1983.

6. Rakennusten kuvaus

Rakennuksen n:o	1.	2.
Nyk.käyttö	Liikerakennus	Liikerakennus, toimisto ja varasto
Rak.aika	Ennen 1926	1955
Suunnittelija	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Kerros-luku	2	1
Perusta	Hirsi, betoni	Betoni
Runko	Hirsi	Puu
Kattomuoto	Aumakatto	Harjakatto

Kate	Pelti	Pelti
Vuoraus	Puulauta, vaaka	Puulauta
Ulkovärit	Vaaleankeltainen, katto vihreä	Vaaleankeltainen, katto vihreä
Ikkunat	6-ruutuiset, 1-ruutuiset	Useita eri kokoja ja muotoja
Sisätilat		
Kunto	Kohtalainen. Rakennukset hirsirunko on jäänyt osittain Onkkaalantietä korotettaessa maan alle.	Hyvä
Erityispiirteet		

Rakennuksissa on vaaleankeltaiset puulautaverhoillut julkisivut, joissa on valkoiset nurkkalautoitukset, ikkunan puitteet ja verholaudat sekä vihreät katot. Liikerakennuksessa on aumakatto ja varas-tossa harjakatto. Rakennuksen kokonaisala on nykyisin 828 m². Rakennuksessa toimii urheilu- ja kalastustarvikeliike, kampaamo-parturi ja kukkakauppa. Rakennuksen toisessa kerroksessa on kolme asuinhuoneistoa. Varasto-osassa toimii kukkakauppa ja lisäksi siinä on toimistotiloja ja varastotilaa.

Onkkaalantie 71 kuvattuna syksyllä 2021. Valokuva: Helena Väisänen.

7. Luettelointiperuste

Rakennushistoriallinen	X	Rakennus on säilyttänyt melko hyvin rakennushistorialliset ominaispiirteensä. Onkkaalantien varressa oleva rakennuksen osa edustaa 1900-luvun alkupuolen liikerakentamista. Rakennuksen arvoa heikentävät tehdyt julkisivumuutokset ja se, että rakennus on jäänyt osittain Onkkaalantien tienpinnan alapuolelle. Rakennuksella on historiallista arvoa, koska se liittyy Pirkanmaan Osuuskaupan historiaan ja Pälkäneen keskustan liikekeskustan historiaan. Rakennus on merkittävä osa maisemaa, sillä se rajaa Onkkaalantien katumaisemaa ja on osa kaksikerroksisten aumakattoisten liikerakennusten sarjaa.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
Arvoluokka	2-3	

8. Lähteet *Kaarninen, Pekka:* Aatteesta kaupaksi. Osuustoimintaa Pirkanmaalla 1901-1983. Pirkanmaan Osuuskauppa. Tampere 2012.
Vuorensola, Hannu: Pälkäneen historia II. Pälkäneen kunta. Jyväskylä 1988.
Pälkäneen kunnan rakennusvalvonnan arkisto.

9. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet
Auraneva, Ismo; Vainio, Matti, Simola, Jaakko

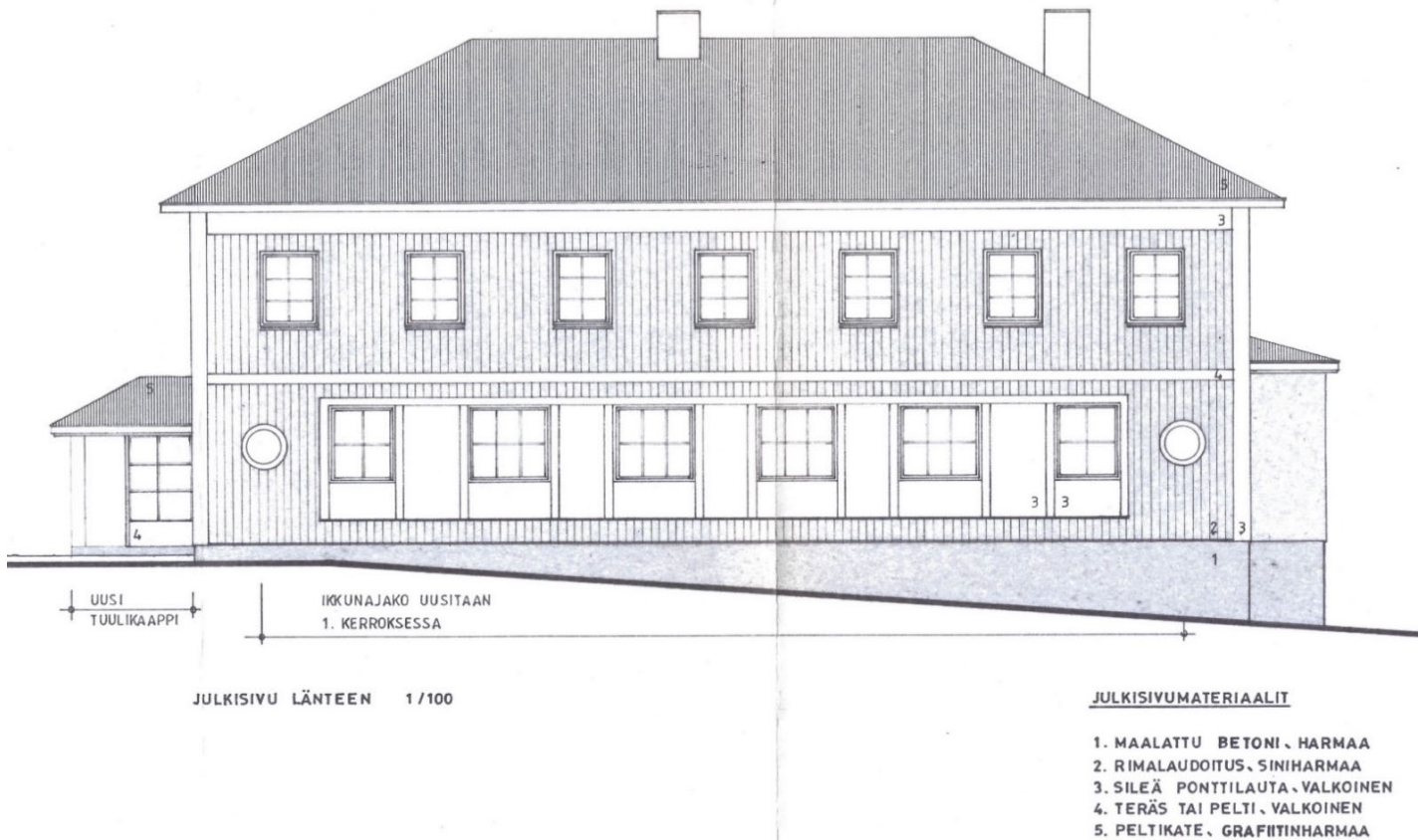
10. Lomakkeen täyttäjät
14.4.2022 Helena Väisänen

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero
--	--	--------------------

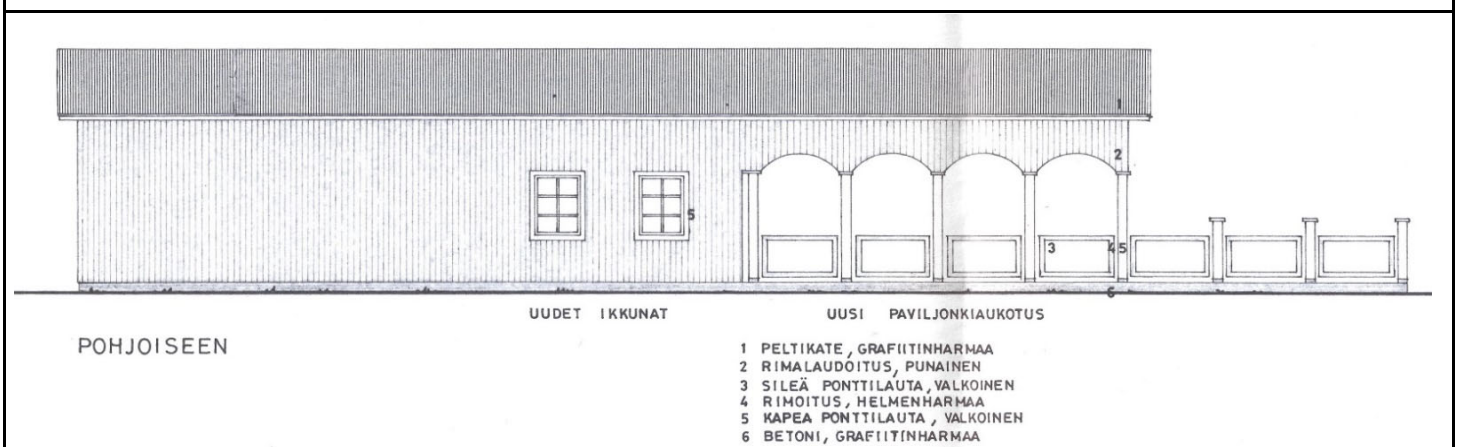
1. Kohde	Entinen Matkustajakoti, Ravintola Panama
2. Kylä, rekisterinumero ja koordinaatit	
3. Osoite	Onkkaalantie 74
4. Omistaja ja omistajan osoite	Jani Tainio

5. Rakennuskanta ja historia

Kaksikerroksinen rakennus, jonka ensimmäisessä kerroksessa on ravintola ja toisessa kerroksessa on asuntoja. Rakennus on toiminut liikerakennuksena, matkustajakotina ja vuodesta 1985 lähtien ravintolana. Aiemmin rakennuksessa on toiminut mm. Iltasen lihakauppa ja savenvalaja Helin. Rakennuksen rakennusajankohta ei ole tiedossa. Kun rakennus muutettiin ravintolaksi, kellariin tehtiin tilat discoa varten. Katutason ikkunajako ja ikkunat muutettiin. Vuonna 1985 pihalla oleva talousrakennus muutettiin kesäravintolaksi tekemällä rakennukseen uudet ikkunat ja varaston päätyyn katettu terassi. Vuonna 1998 toisen kerroksen majoitustilat muutettiin asunnoiksi.

Julkisivupiirros Onkkaalantielle vuonna 1985 tehdyistä muutoksista. Lähde: Pälkäneen kunnan rakennusvalvonnan arkisto.

Julkisivupiirros piharakennukseen vuonna 1985 tehdyistä muutoksista. Lähde: Pälkäneen kunnan rakennusvalvonnan arkisto.

6. Rakennusten kuvaus

Rakennuksen n:o	1.	2.
Nyk.käyttö	Ravintola, asuinrakennus	Kesäravintola, varasto
Rak.aika	1900-luvun alku, tarkempi ajankohta ei tiedossa	Ei tiedossa
Suunnittelija	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Kerrosluvu	2	1
Perusta	Betoni/ tiili	Betoni
Runko	Hirsi	Puu
Kattomuoto	Aumakatto	Harjakatto
Kate	Pelti	Pelti
Vuoraus	Puulauta, pysty, peiterimat	Puulauta, pysty, peiterimat
Ulkovärit	Vaaleansininen, katto harmaa, verhouslaudat ja ikkunanpuitteet valkoiset	Punainen, katto tumma, verhouslaudat, ikkunanpuitteet ja kaiteet valkoiset
Ikkunat	6-ruutuiset, 1-ruutuiset	1-ruutuiset
Sisätilat		
Kunto	Kohtalainen. Julkisivuverhouksessa ja sokkelissa on näkyviä vaurioita.	Hyvä
Erityispiirteet		

Kaksikerroksinen rakennus on hirsirunkoinen ja siinä on vaaleansininen pystysuuntainen julkisivulaudoitus. Nurkka- ja verholaudat ja ikkunanpuitteet ovat valkoiset. Ikkunat ovat kuusiruutuiset. Rakennuksessa on aumakatto.

Katemateriaalina on tummanharmaa pelti.

Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on ravintola ja toisessa kerroksessa on kuusi asuntoa. Kerrosalaa on yhteensä 404 kem².

Sisäpihalla on yksikerroksinen, puulautaverhottu, harjakattoinen talousrakennus.

Ravintola- asuinrakennus kuvattuna keväällä 2022. Valokuva: Helena Väisänen.

Vasemmalla kesäravintola-/varastorakennus. Oikealla ravintola-/asuinrakennus. Valokuva: Helena Väisänen.

7. Luettelointiperuste

Rakennushistoriallinen	X	Rakennus on säilyttänyt melko hyvin rakennushistorialliset ominaispiirteensä. Rakennus edustaa 1900-luvun alkupuolen liikerakentamista. Rakennuksen arvoa heikentävät tehdyt julkisivumuutokset. Rakennuksella on historiallista arvoa osana Pälkäneen keskustan liikekeskustan historiaa. Rakennus on merkittävä osa maisemaa, sillä se rajaa Onkkaalantien katumaisemaa ja on osa kaksikerroksisten aumakattoisten liikerakennusten sarjaa.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
Arvoluokka	2-3	

8. Lähteet Pälkäneen kunnan rakennusvalvonnan arkisto.

9. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet
Vainio, Matti, Simola, Jaakko

10. Lomakkeen täyttäjä
14.4.2022 Helena Väisänen

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero
1. Kohde	Osuuspankki	
2. Kylä, rekisterinumero ja koordinaatit		
3. Osoite	Onkkaalantie 70	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kiinteistö Oy Pälkäneen Op-Kiinteistöt	

5. Rakennuskanta ja historia

Vuonna 1954 rakennettu kaksikerroksinen tiilirunkoinen pankkirakennus, yksikerroksinen vuonna 1978 rakennettu laajennusosa sekä kolmekerroksinen tiiliverhoiltu asuinkerrostalo. Pälkäneen Osuuskassa perustettiin vuonna 1914. Pankki sijaitsi Salmentakana. Pankille ostettiin oma talo Onkkaalasta Onkkaalantien varresta ja konttori siirrettiin sinne. Sotien jälkeen 1940-luvun lopulla yksityisen rakentamisen ja yritysten lainoitustarve kasvoi voimakkaasti. Osuuspankki hoiti Pälkäneellä suurimman osan karjalaisten asuntorahoituksesta. Pankki vaurastui ja 1954 pankille rakennettiin uusi kaksikerroksinen tiilirunkoinen pankkirakennus tontin eteläosaan. Vanha rakennus oli pankin toimintaan liian pieni ja sijaitsi liian lähellä tietä. Pankkitilat olivat rakennuksen 1. kerroksessa. Rakennuksen toisessa kerroksessa oli kolme asuntoa. Kellarissa oli sosiaali- ja kokoustilat sekä arkisto. Sisäpihalla sijainneen talousrakennuksen paikalle rakennettiin kolmekerroksinen asuinrakennus vuonna 1970. Vuonna 1978 pankkia laajennettiin rakennuksella, joka rakennettiin kiinni vanhaan pankkirakennukseen ja asuinrakennukseen. Vuoden 1978 rakennusosa sijaitsee samalla paikalla kuin ensimmäinen pankin käytössä ollut rakennus.

Pälkäneen Osuuskassan rakennus valmistui vuonna 1954. Rakennuksessa toimi myös Posti. Lähde: Pälkäneen historia II.

Pälkäneen Osuuspankin laajennusosa vuodelta 1978. Lähde: Pälkäne. Pälkäneen kunta. Pälkäne-seura. Valkeakoski 1978.

6. Rakennusten kuvaus

Rakennuksen n:o	1.	2.
Nyk.käyttö	Liikerakennus	Pankki
Rak.aika	1974	1978
Suunnittelija	Rakennusmestari Keijo Rantala	Insinööritoimisto Tuomo Penttilä
Kerrosluku	2	1
Perusta	Betoni	Betoni
Runko	Tiili	Betoni
Kattomuoto	Harjakatto	Tasakatto
Kate	Pelti	Huopa
Vuoraus	Rappaus	Punatiili, lasi,
Ulkovärit	Vaaleankeltainen, tummanruskeat	Punainen, harmaa
Ikkunat	4-ruutuiset, pysty- ja vaakajaolla, metallia	Julkisivuikkunat kadulle päin
Sisätilat		
Kunto	Hyvä	Hyvä
Erityispiirteet	Katetut sisäänkäynnit, graniittiporras ja laatoitukset sisäänkäynnin julkisivutehosteena	Nauhamainen räystääslinja, ruskea julkisivulasi räystääslinjan yläreunassa, muottilaudoitus sokkelissa
Rakennuksen n:o	3.	
Nyk.käyttö	Asuinkerrostalo	
Rak.aika	1970	
Suunnittelija	Insinööritoimisto Tuomo Penttilä	
Kerrosluku	3	
Perusta	Betoni	
Runko	Betoni	
Kattomuoto	Tasakatto	
Kate	Huopa	
Vuoraus	Punatiili	
Ulkovärit	Punatiili	
Ikkunat	2- ja 3-ruutuiset	
Sisätilat		
Kunto	Hyvä	
Erityispiirteet		

Vuonna 1954 rakennettu kaksikerroksisessa tiilirunkoisessa pankkirakennuksessa on vaaleankeltaiset rapatut julkisivut ja punasävyinen harjatto. Ikkunat on uusittu noudattaen vanhaa ruutujakoa. Katemateriaalina on pelti. Rakennuksessa on Onkkaalantien puolella kaksi sisäänkäyntiä, joissa on lippamaiset katokset. Kerrosalaa rakennuksessa on 274 kem². Kolmekerroksinen punatiiliverhoiltu, kahitiilirunkoinen asuinrakennus rakennettiin tontin takaosaan vuonna 1970. Samassa yhteydessä purettiin vanha puinen Osuuskassan rakennus. Rakennuksessa on 8 asuntoa. Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on kuusi autotallia. Kerrosalaa on yhteensä 635 kem². Rakennus on tasakattoinen. Katemateriaalina on tummanharmaa huopa.

Vuonna 1978 pankkia laajennettiin rakennuksella, joka rakennettiin kiinni vanhaan pankkirakennukseen ja asuinrakennukseen. Rakennus on betoni- ja tiilirunkoinen. Onkkaalantien puolella on isot lasi-ikkunat ja räystäsinjan yläpuolella ruskea nauha-aihe. Kerrosalaa on yhteensä 274 kem². Rakennus on tasakattoinen. Katemateriaalina on tummanharmaa huopa.

Osuuspankin kiinteistön rakennukset kuvattuna keväällä 2022. Valokuva: Helena Väisänen.

Vasemmalla vuonna 1954 rakennettu pankki ja oikealla vuonna 1970 rakennettu asuinkerrostalo. Valokuva: Helena Väisänen.

Osuuspankki kuvattuna syksyllä 2021. Valokuva: Helena Väisänen.

7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Onkkaalantien varren kaksi eri-ikäistä ja tyyliltään erilaista rakennusta edustavat pankkirakentamista 1950- ja 1970-luvuilla. Rakennuksilla on historiallista arvoa osana Pälkäneen keskustan liikekeskustan historiaa. Onkkaalantien puoleiset rakennukset ovat merkittävä osa maisemaa, sillä ne rajaavat Onkkaalantien katumaisemaa ja ovat osa tien varren liikerakennusten sarjaa. Osuuspankin rakennus on osa Onkkaalantien varren edustavaa pankkirakennusten sarjaa.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
Arvoluokka	2	
8. Lähteet Pälkäne. Pälkäneen kunta. Pälkäne-seura. Valkeakoski 1978. Vuorensola, Hannu: Pälkäneen historia II. Pälkäneen kunta. Jyväskylä 1988. Pälkäneen kunnan rakennusvalvonnan arkisto.		
9. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Vainio, Matti, Simola, Jaakko		10. Lomakkeen täyttäjät 14.4.2022 Helena Väisänen

PÄLKÄNEEN KUNTA

ASEMAKAAVAN MUUTOS ONKKAALANTIELLÄ SEKÄ OSASSA KORTTELEITA 76, 77 JA 117

PALAUTERAPORTTI 26.04.2022

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA (21.12.2022)

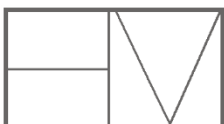
Saapuneet lausunnot:

Palautteen antaja	Pvm
Pälkäneen rakennus ja ympäristöjaosto	09.02.2022
Pirkanmaan liitto	14.02.2022
Pirkanmaan maakuntamuseo	24.02.2022
Pälkäneen kunnan tekninen lautakunta	06.04.2022

Pälkäneen rakennus- ja ympäristöjaosto lausui, ettei sillä ole huomautettavaa Onkkaalantien ja osan kortteleista 76, 77 ja 117 asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Pirkanmaan liitto lausui, että se ei anna lausuntoja ko. aineistoista.

LAUSUNTO	VASTINE
Pirkanmaan maakuntamuseo: Onkkaalantie on osa keskiaikaista tielinjaa Hämeenlinnasta Pälkäneen kautta Tammerkoskelle. Yhä käytössä oleva tie ei ole kiinteä muinaisjäännös, mutta tielinjaus on syytä säilyttää muistona keskiaikaisesta tieverkostosta. Historiallinen tien linjaus on merkitty liitekarttaan vaaleanpunaisella viivalla. Kohteen merkintänä tulee osoittaa "s/Historiallinen tielinja: Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Tavanomaiset tien hoito ja kunnostustyöt ovat sallittuja. Suuremmista tien linjausta ja sen rakenteiden muuttamista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuuseon kanssa."	Pälkäneen kunnanhallitus: Onkkaalantie tullaan osoittamaan kaavassa maakuntamuseon esittämällä kaavamääräyksellä.
Pälkäneen kunnan tekninen lautakunta: Tekninen lautakunta esittää, että kaavassa huomioidaan riittävällä tasolla katujen kunnossapidon, liikenteen turvallisuuden sekä ympäristön viihtyvyyden mahdollistuminen.	Pälkäneen kunnanhallitus: Samanaikaisesti asemakaavahankkeen aikana Onkkaalantielle laaditaan katusuunnitelma, jossa esitetään muun muassa liikenneturvallisuutta ja viihtyisyyttä parantavia toimenpiteitä. Tarvittaessa suunnittelun aikana esiin tulevat tarpeet voidaan huomioida asemakaavaa laadittaessa.

Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen

MUISTIO 23.3.2022

PÄLKÄNEEN KUNTA

Onkkaalantien asemakaava ja asemakaavan muutos

ja

Asemakaavan muutos Onkkaalantiellä sekä osassa kortteleita 76, 77 ja 117

VIRANOMAISNEUVOTTELU

Aika 7.3.2022 klo 9.30-11.00.

Paikka Teams

Läsnä:

Honkanen Reijo, tarkastaja, Pirkanmaan ELY-keskus

Huttunen Minna, liikenteen ja maankäytön asiantuntija, Pirkanmaan ELY-keskus

Nina Nenonen, ylitarkastaja, Pirkanmaan ELY-keskus

Hanna Djupsjöbacka, Pirkanmaan liitto

Miinu Mäkelä, tutkija, Pirkanmaan maakuntamuseo

Pauliina Pikka, kunnanjohtaja, Pälkäneen kunta

Harri Apell, tekninen johtaja, Pälkäneen kunta

Arttu Jokinen, rakennustarkastaja, Pälkäneen kunta

Reijo Keskinen, rakennus- ja ympäristöjaoston pj, Pälkäneen kunta

Antti-Jussi Mikkola, teknisen lautakunnan pj, Pälkäneen kunta

Helena Väisänen, arkkitehti, Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen

Käsiteltävät asiat:

1. NEUVOTTELUN AVAUS JA JÄRJESTÄYTYMINEN

Sovittiin, että Harri Apell toimii neuvottelussa puheenjohtajana ja Helena Väisänen laatii muistion.

Osallistujat esittäytyivät.

2. HANKKEIDEN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET, OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Harri Apell ja Helena Väisänen esittelivät hankkeiden keskeiset lähtökohdat, tarpeet ja tavoitteet.

Helena Väisänen kertoi, että hän on tavannut osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtävilläolon aikana kortteleiden 76, 77 ja 117 maanomistajat tai heidän edustajansa. Hän on keskustellut katusuunnitelman tarpeista ja kuullut maanomistajien toiveita rakennuspaikkojen kehittämisestä ja muista asioista, jotka tulisi ottaa huomioon asemakaavaa laadittaessa.

Minna Huttunen täydensi Onkkaalantien OAS:n kohtaa ”Kaava-alueen sijainti” siten, että kaava-alue käsittää myös osan Keskustiestä.

Miinu Mäkelä totesi, että kulttuurihistorian kannalta on erityisen tärkeää historiallinen tien linja, joka on säilynyt samana keskiajalta saakka.

Hanna Djupsjöbacka kertoi, että Pirkanmaan liitto ei anna erillistä lausuntoa OAS:sta. Hän huomautti, että maakuntakaavassa osoitettu kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeen rajausta ei koske taajama-alueita, jota molemmat kaava-alueet ovat. Merkinnällä on osoitettu maatalous-alueita ja maa- ja metsätalousalueita.

Hanna Djupsjöbacka toi esille, että Pälkäneellä ei ole yleiskaavaa. Djupsjöbacka kannustaa kuntaa laatimaan yleiskaavan.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmista ei ollut muuta huomautettavaa.

3. ALUSTAVAT KAAVALUONNOKSET

Helena Väisänen esitteli kahta vaihtoehtoista alustavaa kaavaluonnosta korttelien 76, 77 ja 117 alueelle. Vaihtoehdot poikkeavat toisistaan korttelin 77 pohjoisosan osalta siten, että ensimmäisessä vaihtoehdossa Onkkaalantien katualueen reunassa oleva liikerakennus ”Urheilukalastus” on esitetty purettavaksi ja vaihtoehdossa 2 säilytettäväksi. Vaihtoehto, jossa ”Urheilukalastus” on esitetty purettavaksi, perustuu rakennuksen omistajan kanssa käytyyn keskusteluun. Omistaja on kertonut, että Onkkaalantietä on korotettu rakennuksen edustalla siten, että rakennuksesta on jäänyt merkittävä osa maan alle. Omistajan mukaan rakennuksen maan alle jääneet osat ovat huonossa kunnossa.

Molemmissa vaihtoehdoissa on osoitettu uudisrakentamista korttelin 77 pohjoisosaan liikerakennuksen ”Urheilukalastus-kukkakauppa” kohdalle ja liikerakennus Löytötexin kohdalle sekä korttelin 117 pohjoisosan, ravintola Panaman tontin takaosaan Säästäjäntien puolelle ja Osuuspankin korttelialueelle Onkkaalantien varteen.

Minna Huttunen totesi, että luonnoksissa on huomioitu katusuunnitelman lähtökohdat. Katusuunnittelun kannalta oleellista alueella on liikenneturvallisuuden parantaminen ja liittymien järjestäminen korttelialueille.

Miinu Mäkelä totesi, että kaava-alueelta on tarpeen laatia selvitys rakennetun ympäristön arvoista. Tarpeellista on selvittää rakennuskohtaisesti inventointilomakkeilla keskeisten rakennusten kulttuurihistorialliset arvot. Lisäksi selvityksessä on tarpeen arvioida rakennusten kaupunkikuvallista merkitystä sekä alueen suhdetta koko keskustan arvoihin. Maakuntamuseo on lausunut selvityksen laatimisesta ja tiealueelle sopivasta kaavamääräyksestä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamassaan lausunnossa.

Reijo Honkanen totesi, että koska alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa, on kaavaselostukseen sisällytettävä yleiskaavallinen tarkastelu. ”Urheilukalastus”-liikerakennuksella on Honkasen mukaan nähtävissä lähtökohtaisesti kaupunkikuvallista merkitystä. Korttelissa 117 esitetty ratkaisu, jossa asuntojen pihat avautuvat osin katualueelle päin, edellyttää Honkasen mukaan hyvää suunnittelua, jotta piha-alueet on mahdollista suojata riittävästi aidalla tai kasvillisuudella.

Hanna Djupsjöbacka totesi, että Onkkaalantie on kaupunkikuvallisesti viehättävä ja omaperäinen. Laadittava selvityksessä tulisi hänen mukaansa kiinnittää erityistä huomiota kyläkuvaan ja maisemalliseen analyysiin. Maisemaa arvioitaessa huomioitavaksi tulee myös kirkon tornin näkyvyys sekä alueen ”noppamainen” rakennuskanta. Lähtökohtaisesti alueen keskeiset arvot on kirjattu alueella sijaitsevan valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnin kuvaukseen. Kasvillisuuden osoittamista katualueelle Djupsjöbacka pitää hyvänä.

Antti-Jussi Mikkola kertoi, että ”Urheilu-kalastus” on vanha Tuotannon rakennus. Mikkola totesi, että rakennusta on muutettu merkittävästi alkuperäisestä asustaan. Rakennus on jäänyt alaosaan pahasti maan alle. Lisäksi Mikkola toi esille, että rakennus on liikenneturvallisuuden kannalta riski, koska rakennus sijaitsee osittain katualueella ja peittää risteysalueen näkyvyyttä. Rakennuksen purkaminen olisi liikenneturvallisuuden kannalta hyvä asia.

Pauliina Pikka totesi, että ”Urheilu-kalastus” sopii maisemallisesti hyvin nykyiselle paikalleen, mutta sen korjauskelpoisuus tulisi selvittää.

Harri Apell totesi, että ”Urheilu-kalastus”-rakennuksen kunto on tarpeen selvittää kaavoituksen aikana. Apellin mukaan Onkkaalantiellä on säilynyt vanhaa ilmettä.

Minna Huttunen totesi, että ”Urheilu-kalastus” rakennuksen ja sitä vastapäätä Onkkaalantien toisella puolella olevien rakennusten muodostama ”porttikohta” olisi mahdollisuus kaupunkikuvallisen korostamisen kannalta.

Miinu Mäkelä kertoi, että ensin on selvitettävä ”Urheilu-kalastus”-rakennuksen kulttuurihistorialliset arvot. Sen jälkeen on selvitettävä rakennuksen kunto ja se onko rakennus kunnostettavissa/ onko se mahdollista säilyttää. Lähtökohtaisesti rakennus tulisi suojella, mutta sitä varten tarvitaan selvitykset arvoista ja kunnosta.

4. JATKOTOIMENPITEET

Harri Apell totesi, että kaavaa varten laaditaan tarvittava rakennetun ympäristön selvitys ja yleiskaavallinen tarkastelu.

Valmisteluvaiheessa harkitaan, on tarvetta laittaa nähtäville kahta vaihtoehtoista luonnosta.

Rakennetun ympäristön selvitystä varten ollaan yhteydessä ”Urheilu-kalastus”-rakennuksen omistajaan.

Miinu Mäkelä totesi, että rakennetun ympäristön selvitys olisi hyvä olla käytettävissä ennen luonnoksen asettamista nähtäville.

Myös Reijo Honkanen totesi, että ainakin oleelliset selvitykset olisi hyvä olla olemassa ennen luonnosvaiheen nähtäville asettamista.

Harri Apell kertoi, että katusuunnitelmat ovat tekeillä yhtä aikaa kaavan laatimisen kanssa.

Minna Huttunen kertoi, että tavoitteena on, että asemakaavaa ja katusuunnitelmaa esiteltäisiin yhtä aikaa samassa esittelytilaisuudessa kaavaluonnoksen nähtävilläoloaikana.

5. MUUT AJANKOHTAISET KAAVAHANKKEET

Tervapirtin asemakaavan muutos

Harri Apell kertoi tarpeesta Tervapirtin alueen asemakaavan muuttamiseksi. Alueelle on suunnitteilla uutta liikeyritystä, jota varten voimassa olevan asemakaavan rakennusoikeus ei ole määrältään riittävä. Alue sijaitsee pohjavesialueella, mikä on huomioitava kaavaa laadittaessa. Alueella on nykyisin öljylämmitys, joka on tavoitteena vaihtaa tulevaisuudessa hakelämpöön. Tervapirtintietä on tarvetta siirtää ja Lahdentien varressa oleva suojaviheralue poistaa siten, että korttelialuetta on mahdollista laajentaa. Alue on nykyisellään rakennettua aluetta ja

hiekkakenttää. Kaavan laatimisessa huomioidaan VT 12 parannussuunnitelma ja liikenteen lisääntyminen.

Pauliina Pikka totesi, että hanke on Pälkäneen kunnalle tärkeä. Kaavamuutoksena kyseessä on lähtökohtaisesti pieni muutos, joka koskee lähinnä rakennusoikeutta.

Minna Huttunen totesi, että on hyvä tilanne, että alueella on Lahdentien vieressä aluetta palveleva rinnakkaistie. Kaavan laatimisessa tulee huomioida liikennemäärät ja liikenteen vaikutukset. Lähtökohtaisesti alue on liikerakentamiseen hyvin soveltuva sijaintinsa ja liikennejärjestelyjensä puolesta. Lähtökohtaisesti alueen kehittämisen ei ole VT12:lle negatiivisia vaikutuksia. Kaavassa osoitetun suojaviheralueen merkitys ei ole tiedossa. Rinnakkaistielle on tarpeellista jättää jatkossakin varaus.

Miinu Mäkelä totesi, että lähtökohtaisesti oleellisia ovat maisemalliset vaikutukset.

Hanna Djupsjöbacka totesi, että maakuntakaavan näkökulmasta tarkasteltaviksi tulevat erityisesti kaupan mitoitus ja matkailun tukeminen.

Aurinkopuisto

Harri Apell tiedusteli, onko Pirkanmaalla aurinkopuistohankkeita ja mitä asioita tulisi lähtökohtaisesti huomioida sellaista harkittaessa.

Reijo Honkanen kertoi, että Teiskossa on yksi hanke. Aurinkopuistoissa oleellista on maisemaan sovittaminen. Lähtökohtaisesti aurinkopuistot herättävät vähemmän intohimoja kuin tuulivoima.

Harri Apell totesi, että aurinkovoima voisi herättää positiivisiakin ajatuksia, jos sellainen olisi maisemassa.

Hanna Djupsjöbacka kertoi, että kannattaa olla yhteydessä Pirkanmaan liittoon Iiris Lehkoseen, joka on tehnyt maakuntakaavaa varten selvityksiä energiasta.

Neuvottelu päätettiin klo 11.00.

Liitteet:

Asemakaavan muutos Onkkaalantiellä sekä osassa kortteleita 76, 77 ja 117, osallistumis- ja arviointisuunnitelma 21.12.2021

Onkkaalantien asemakaava ja asemakaavan muutos, osallistumis- ja arviointisuunnitelma 21.12.2021

Katsottavissa ja ladattavissa linkin kautta:

[Asemakaavaluonnos](#)

Asemakaavan muutos Onkkaalantiellä sekä osassa kortteleita 76, 77 ja 117, alustavat kaavaluonnosvaihtoehdot (kaavakartat ja havainnekuvat) 22.2.2022

Onkkaalantien asemakaava ja asemakaavan muutos, alustava kaavaluonnos määräyksineen 22.2.2022

Havainnekuva, osittain korvaava toteuttamismahdollisuus + alustava katusuunnitelma

Asemakaavan muutos Onkkaalantiellä sekä osassa kortteleita 76, 77 ja 117

Havainnekuvia 26.4.2022

Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen

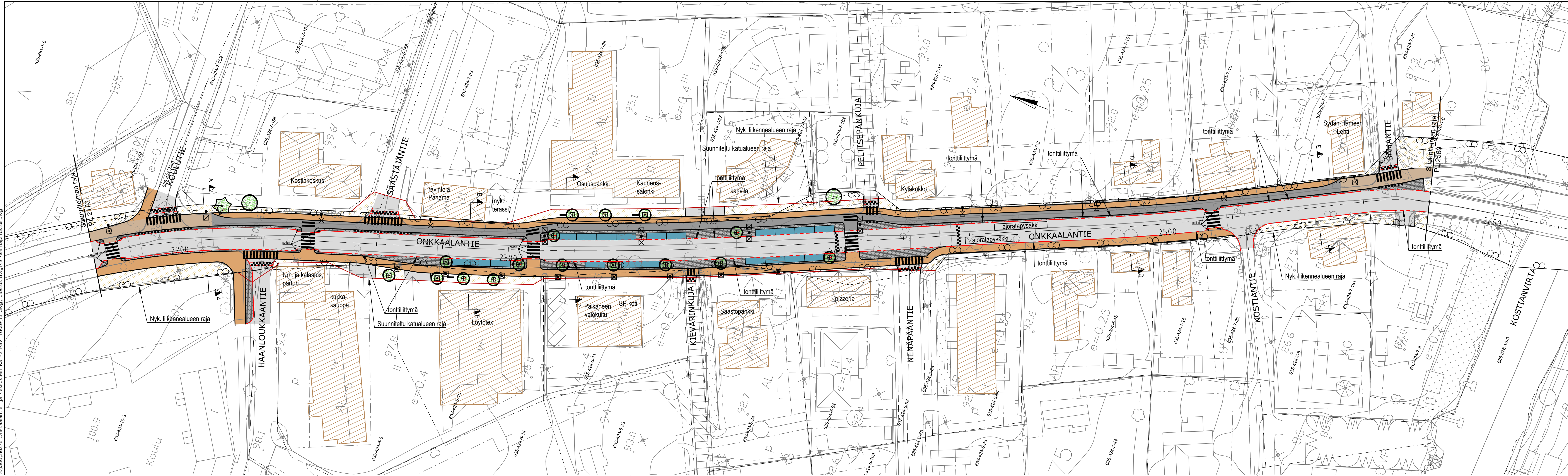

Asemakaavan muutos Onkkaalantiellä sekä osassa kortteleita 76, 77 ja 117

Havainnekuvia 26.4.2022

Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen

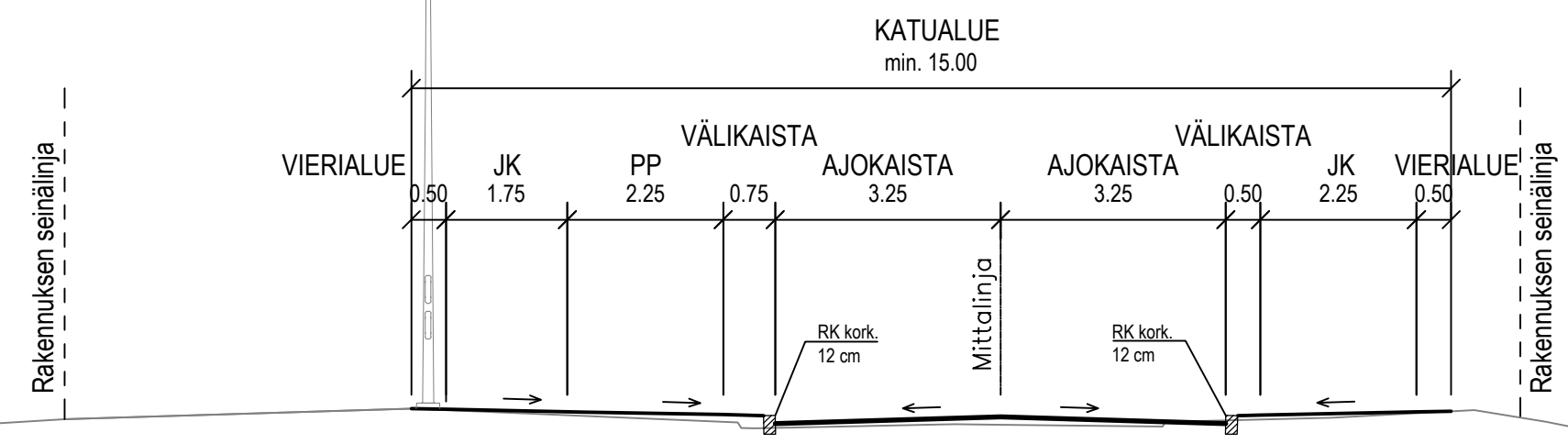
- Merkintöjen selitykset**
- Reunakivi 6...12 cm
 - - - Reunakivi, madallettu
 - Hidaste
 - Ajoneuvoliikenne
 - Pyöräily
 - Jalankulku- ja pyöräily
 - Jalankulku
 - Pysäköinti
 - Välikaista
 - Vierialue

LUONNOS 13.4.2022

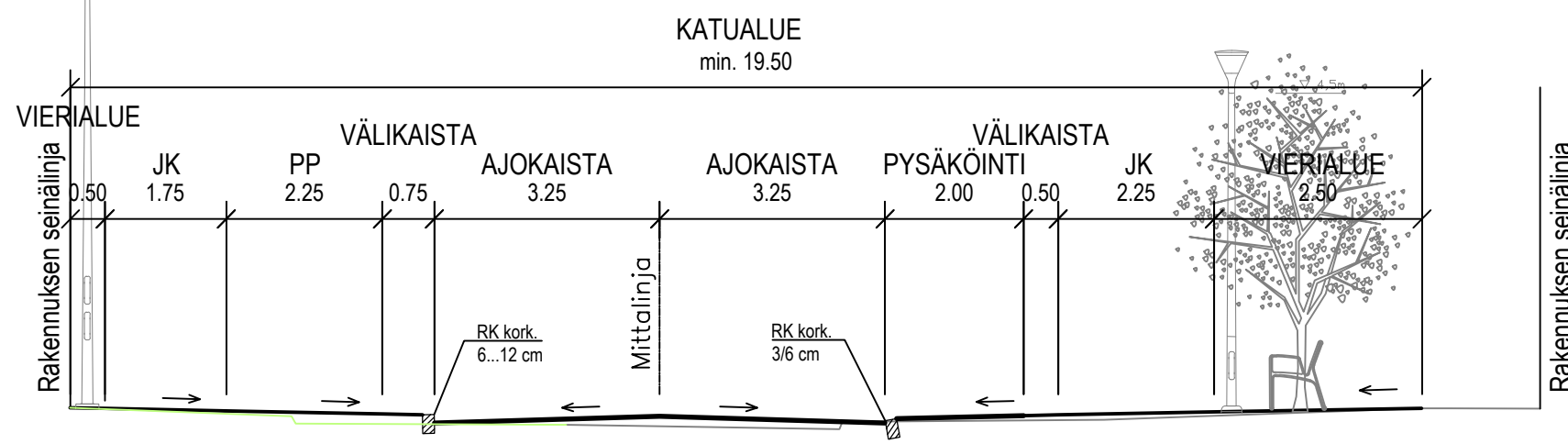
Merkki / Pvm	Muutos	Suunn.	Tark.
Hankkeen nimi			
Onkkaalantien katusuunnitelma välillä Koulutie-Sahantie, Pälkäne			
Piirustuksen sisältö			
Asemapiirustus			
WSP WSP Finland Oy Keskustiekatu 1 D 33100 Tampere puh. 0207 854 11 fax. 0207 854 800		ELY-keskus Ympäristökeskus Yliopistokatu 28, PL 297 33101 Tampere	
Pvm xx.xx.2022 Antti Ollila Saila Toorikka		Pvm xx.xx.2022 Tekninen osasto Pälkäneen kunta osasto	
Koordinaattijärjestelmä ETRS-GK24		Mittakaava 1:500	
Korkeusjärjestelmä N2000		Piir.nro XX	

M:\1500\316276_Onkkaalantien_kaavaselustus.dwg; Keskustien_ks_rs_p5\k_tuote\k3.dwg; Tuulostus.dwg; Ks_Asemapiirustus.dwg

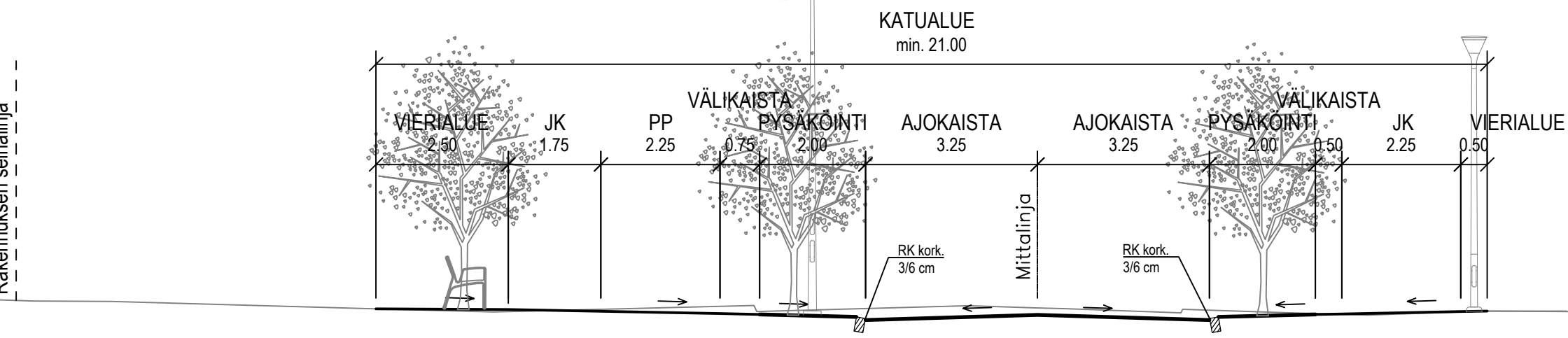
POIKKILEIKKAUS A-A

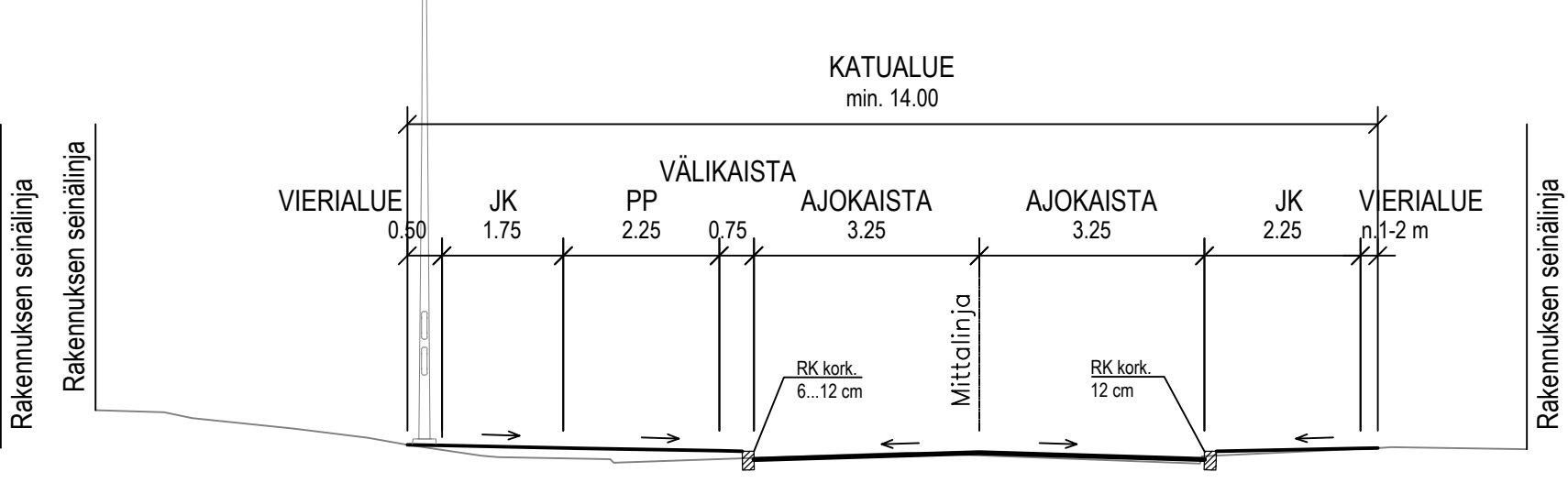
POIKKILEIKKAUS B-B

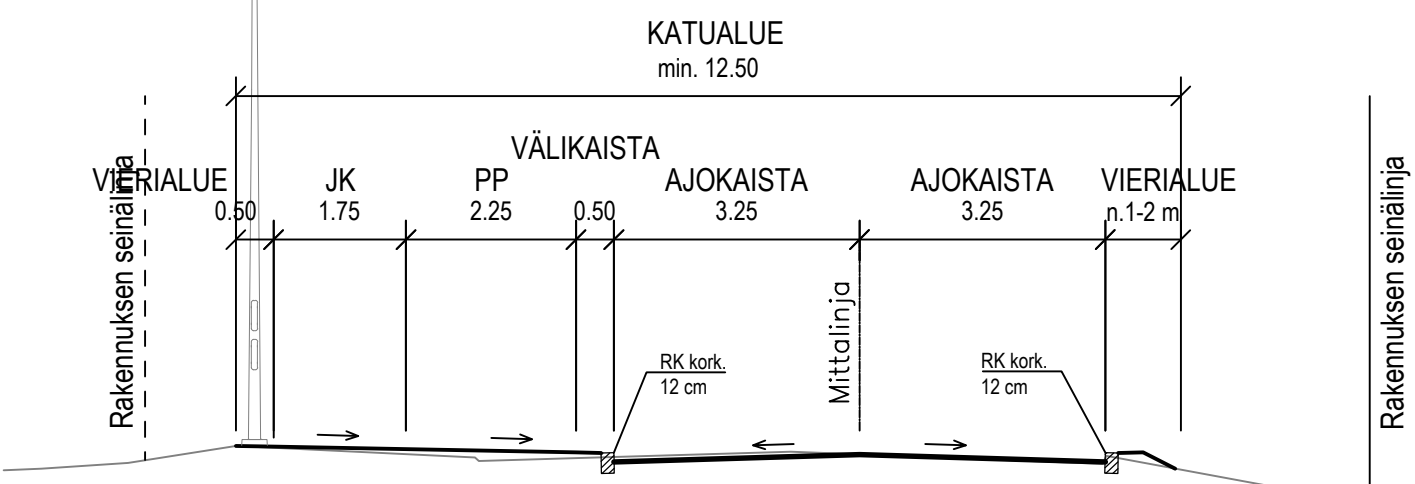
POIKKILEIKKAUS C-C

POIKKILEIKKAUS D-D

POIKKILEIKKAUS E-E

LUONNOS 13.4.2022

Merkki / Pvm	Muutos	Suunn.	Tark.
Hankkeen nimi Onkkaalantien katusuunnitelma välillä Koulutie-Sahantie, Pälkäne			
Piirustuksen sisältö Tyypipoikkileikkaukset			
WSP WSP Finland Oy Keskustiekatu 1 D 33100 Tampere puh. 0207 864 11 fax. 0207 864 800		ELY-keskus Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ylipöytäkatu 35, PL 297 33101 Tampere Tekninen osasto Pälkäneen kunta osasto	
Pvm xx.xx.2022	Antti Ollila Saila Toorikka	Pvm xx.xx.2022	
Koordinaattijärjestelmä Korkeusjärjestelmä	ETRS-GK24 N2000	Mittakaava 1:100	Piir.nro XX

M:\1500\316276_Onkkaalantien_ks_ksustien_ks_ps_PS4_Tuote\43_dwg\ks_tyyppi\poikkileikkaukset.dwg

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	635 Pälkäne	Täyttämispvm	15.04.2022
Kaavan nimi	Asemakaavan muutos Onkkaalantiellä sekä osassa kortteleita 76, 77 ja 117		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	21.12.2021
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	2,1444	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	0,0000
Maanalaisen tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	2,1444

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	2,1444	100,0	9997	0,47	1,7143	3404
A yhteensä	1,5835	73,8	9997	0,63	1,6489	3404
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,5609	26,2	0		0,0654	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	2,1444	100,0	9997	0,47	1,7143	3404
A yhteensä	1,5835	73,8	9997	0,63	1,6489	3404
AL	1,5835	100,0	9997	0,63	1,6489	3404
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,5609	26,2	0		0,0654	
Kadut	0,4625	82,5			0,3889	
Kat uauk./torit	0,0356	6,3	0		0,0356	
Kev.liik.kadut	0,0628	11,2			0,0005	
LT					-0,3294	
LP					-0,0302	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

PÄLKÄNEEN KUNTA

ASEMAKAAVAN MUUTOS ONKKAALANTIELLÄ

SEKÄ OSASSA KORTTELEITA 76, 77 JA 117

1:1000

Asemakaavan muutos koskee osaa kortteleita 76, 77 ja 117 sekä yleistä pysäköintialuetta, katualuetta ja jalankululle ja polkupyöräilylle varattua tietä.

Asemakaavan muutoksella muodostuvat Pälkäneen kunnan Onkkaalan korttelin 76 rakennuspaikat 3 ja 4, korttelin 77 rakennuspaikat 1 ja 2, korttelin 117 rakennuspaikat 1, 2 ja 3, katuaukiota, katualuetta sekä jalankululle ja polkupyöräilylle varattua tietä.

Merkintöjen selitykset:

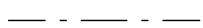
Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue.

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin raja.

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen rakennuspaikan raja.

76

Korttelin numero.

1

Ohjeellisen rakennuspaikan numero.

ONKKAALAN

Kadun nimi.

1600

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

III

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen suurimman osan sallitun kerrosluvun.

e=0.4

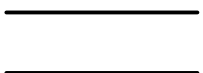
Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan.

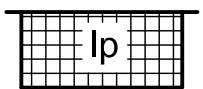
Rakennusala.

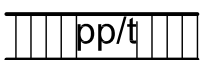
Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.

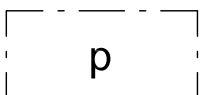
Katu.

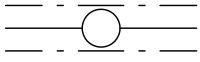
Katuaukio, jolla pysäköinti on mahdollista liikennemerkillä erikseen määräämällä.

Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu tie, jolla rakennuspaikalle ajo on sallittu.

Pysäköimispaikka.

Johtoa varten varattu alueen osa.

Alueen osa, jolla ympäristö säilytetään. Historiallinen tielinja Tammerkoski - Pälkäne - Hämeenlinna: Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Tavanomaiset tien hoito ja kunnostustyöt ovat sallittuja. Suuremmista tien linjausta ja sen rakenteiden muuttamista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon kanssa.

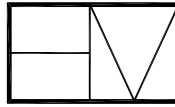
Yleismääräykset:

Korttelialueilla autopaikkoja on varattava vähintään 1ap/asunto ja 1ap/85 kerrosalaneliometriä liike- ja toimistotilaa kohden.

Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön: Pälkäneen pitäjänkeskus.

26.4.2022

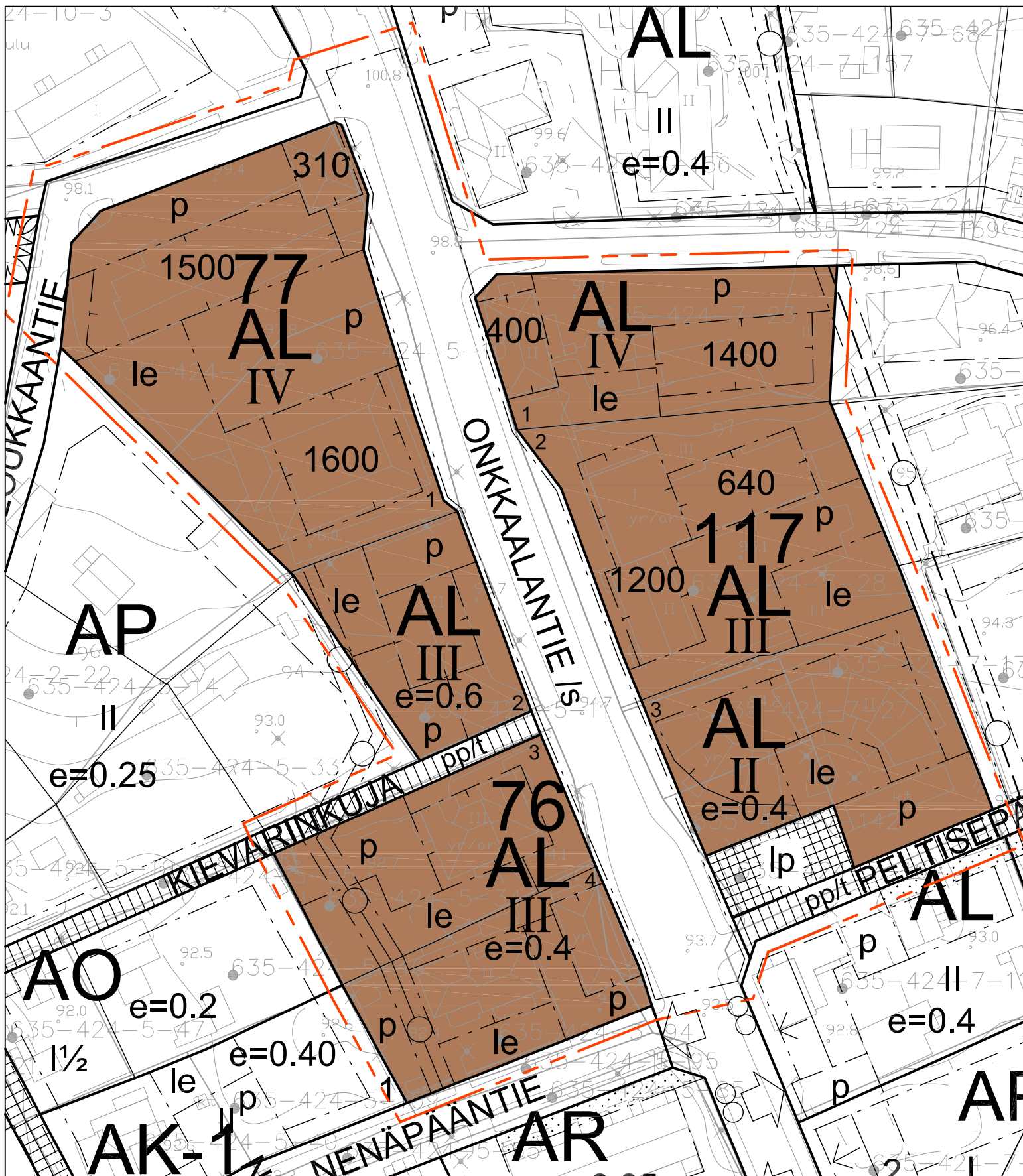
Helena Väisänen
Arkkitehti, SAFA

Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen

Jokipolventie 15, 37130 Nokia Puh. 040 5576086 E-mail helena.vaisanen@arkkitehtiv.fi

Asemakaavan pohjakartan on hyväksynyt 14.2.2018 Valkeakosken kaupungin tontti-insinööri Jani Kiiskilä.

PÄLKÄNEEN KUNTA
 ASEMAKAAVAN MUUTOS ONKKAALANTIELLÄ
 SEKÄ OSASSA KORTTELEITA 76, 77 JA 117
 KAAVALUONNOS, 26.4.2022
 1:1000